

»Naložbo sofinancira RS, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano«

PREDINVESTICIJSKA ZASNOVA

(Po Uredbi o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju
javnih financ – Uradni list RS, št. 60/2006, 54/2010, 27/2016)

za projekt:

**»Vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije« z namenom
spodbujanja kmetijstva na programskem območju«**

Investitor:

Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost

Lendava, november 2021

Kazalo vsebine

1. UVODNO POJASNILO S POVZETKOM, OSNOVNI PODATKI O INVESTITORJU TER NAVEDBA CILJEV OZIROMA STRATEGIJE	5
1.1. Uvodno pojasnilo s povzetkom	5
1.2. Osnovni podatki o investitorju	8
1.3. Navedba ciljev oziroma strategije	10
2. ANALIZA STANJA S PRIKAZOM OBSTOJEČIH IN PREDVIDENIH POTREB PO INVESTICIJI.....	12
2.1 ANALIZA STANJA.....	12
2.2 TEMELJNI RAZLOGI ZA INVESTICIJO	21
2.3 USKLAJENOST INVESTICIJSKEGA PROJEKTA Z DRŽAVNO STRATEGIJO RAZVOJA SLOVENIJE, USMERITVAMI SKUPNOSTI, PROSTORSKIMI AKTI IN DRUGIMI DOLGOROČNIMI RAZVOJNIMI PROGRAMI IN USMERITVAMI	23
3. ANALIZA TRŽNIH MOŽNOSTI	25
4. ANALIZA VARIANT Z OCENO INVESTICIJSKIH STROŠKOV IN KORISTI TER IZRAČUNI UČINKOVITOSTI ZA EKONOMSKO DOBO INVESTICIJE	29
4.1 Varianta »brez investicije«	29
4.2. Varianta »z investicijo«	30
4.3. Ocena investicijskih stroškov.....	34
4.4. Predstavitev družbenih učinkov in koristi	37
4.5. Izračuni učinkovitosti za ekonomsko dobo investicije	38
5. ANALIZA VPLIVOV Z OPISOM POMEMBNEJŠIH VPLIVOV INVESTICIJE Z VIDIKA OKOLJSKE SPREJEMLJIVOSTI, ZAGOTAVLJANJA UČINKOVITE RABE PROSTORA IN SKLADNEGA REGIONALNEGA RAZVOJA TER TRAJNOSTNEGA RAZVOJA DRUŽBE	40
5.1 Analiza vplivov investicijskega projekta na okolje.....	40
5.2 Učinkovitost rabe prostora.....	41
5.3 Vpliv na regionalni in trajnostni razvoj družbe.....	42
6. ANALIZA ZAPOSLENIH PO POSAMEZNIH VARIANTAH TER VPLIVA NA ZAPOSLOVANJE Z VIDIKA EKONOMSKE IN SOCIALNE STRUKTURE DRUŽBE	44
6.1. Analiza zaposlenih v varianti »brez investicije«	44
6.2. Analiza zaposlenih v varianti »z investicijo«.....	44
6.3. Vpliv na zaposlovanje z vidika ekonomske in socialne strukture družbe.....	45
7. OKVIRNI ČASOVNI NAČRT IZVEDBE INVESTICIJE Z DINAMIKO INVESTIRANJA PO VARIANTAH	46

8. OKVIRNO FINANČNO KONSTRUKCIJO POSAMEZNIH VARIANT Z OBVEZNO ANALIZO O SMISELNOSTI VKLJUČITVE JAVNO-ZASEBNEGA PARTNERSTVA.....	49
8.1. Ocena investicijskih stroškov.....	49
8.2. Načrt in viri financiranja	51
8.3. Smiselnost vključitve javno-zasebnega partnerstva.....	52
9. IZRAČUN FINANČNIH IN EKONOMSKIH KAZALNIKOV POSAMEZNIH VARIANT TER OPIS STROŠKOV IN KORISTI, KI SE NE DAJO OVREDNOTITI Z DENARJEM	53
9.1. Finančna analiza	53
10. ANALIZA TVEGANJA IN ANALIZA OBČUTLJIVOSTI ZA VSAKO VARIANTO	61
11. OPIS MERIL IN UTEŽI ZA IZBIRO OPTIMALNE VARIANTE	62
12. PRIMERJAVA VARIANT S PREDLOGOM IN UTEMELJITVIJO IZBIRE OPTIMALNE VARIANTE	64

Naziv investicijskega projekta:

Vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije« z namenom spodbujanja kmetijstva na programskem območju

Naloga:

Predinvesticijska zasnova

Nosilec projekta:

Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost (PMSNS)

Glavna ulica 124

9220 Lendava

Odgovorna oseba nosilca projekta *(ime in priimek, podpis in žig)*

Ferenc Horváth

Odgovorni vodja/skrbnik investicijskega projekta *(ime in priimek, podpis in žig)*

Zsuzsanna Bači

Izdelovalec dokumenta Predinvesticijska zasnova:

KGZS - Zavod Murska Sobota

Odgovorna oseba: Damjan Jerič izdelovalec

Kraj in datum izdelave dokumenta: Lendava, januar 2022

1. UVODNO POJASNILLO S POVZETKOM, OSNOVNI PODATKI O INVESTITORJU TER NAVEDBA CILJEV OZIROMA STRATEGIJE

1.1. Uvodno pojasnilo s povzetkom

Programsko-investicijsko območje je narodnostno mešano območje v Pomurju, kjer živijo pripadniki madžarske narodne skupnosti in na katerem veljajo predpisi s področja uresničevanja narodnostnih pravic v Republiki Sloveniji. Programsko območje se nanaša na občine s statusom dvojezičnosti in naselja znotraj teh občin, ki so opredeljena kot narodnostno mešana:

- **Občina Dobrovnik:** Dobrovnik/-Dobronak in Žitkovci/-Zsitkóc,
- **Občina Hodoš:** Hodoš/-Hodos in Krplivnik/-Kapornak,
- **Občina Moravske Toplice:** Čikečka vas/-Csekefa, Motvarjevci/-Szentlászló, Pordašinci/-Kisfalu, Prosenjakovci/-Pártosfalva, Središče/-Szerdahely,
- **Občina Lendava:** Banuta/-Bánuta, Čentiba/-Csente, Dolga vas/-Hosszúfalu, Dolgovaške gorice/-Hosszúfaluhegy, Dolina pri Lendavi/-Völgyifalu, Dolnji Lakoš/-Alsólakos, Gaberje/-Gyertyános, Genterovci/-Göntérháza, Gornji Lakoš/-Felsőlakos, Kamovci/-Kámaháza, Kapca/-Kapca, Kot/-Kót, Lendava/-Lendva, Lendavske gorice/-Lendavahegy, Mostje/-Hidvég, Petišovci/-Petesháza, Pince/-Pince, Pince Marof/-Pincemajor, Radmožanci/-Radamos, Trimlini/-Hármasmalom, ter
- **Občina Šalovci:** Domanjševci/-Domonkosfa.

Programsko območje, kjer živijo prebivalci madžarske narodne skupnosti, ima geografske značilnosti ravninskega in gričevnatega sveta z izrazitim agrarnim značajem. Kljub ugodnim naravnim danostim, pa število kmetijskih gospodarstev na tem območju vedno bolj upada. Kmetijstvo na tem območju se sooča s težavami zaradi staranja prebivalstva, selitve mladih, pomanjkanja podjetniške iniciative, neorganiziranosti pridelovalcev in majhnosti kmetijskih gospodarstev. Zato želimo s spodbujanjem kmetijstva na omenjenem programskem območju spodbuditi pridelavo in predelavo lokalnih kmetijskih proizvodov ter posledično dvigniti ponudbo in povpraševanje po lokalnih kmetijskih proizvodih. V luči spodbujanja kmetijstva na programskem območju je zato potrebno vzpostaviti mehanizme primerov dobrih praks, ki bodo delovale spodbujevalno na razvoj kmetijstva na tem območju.

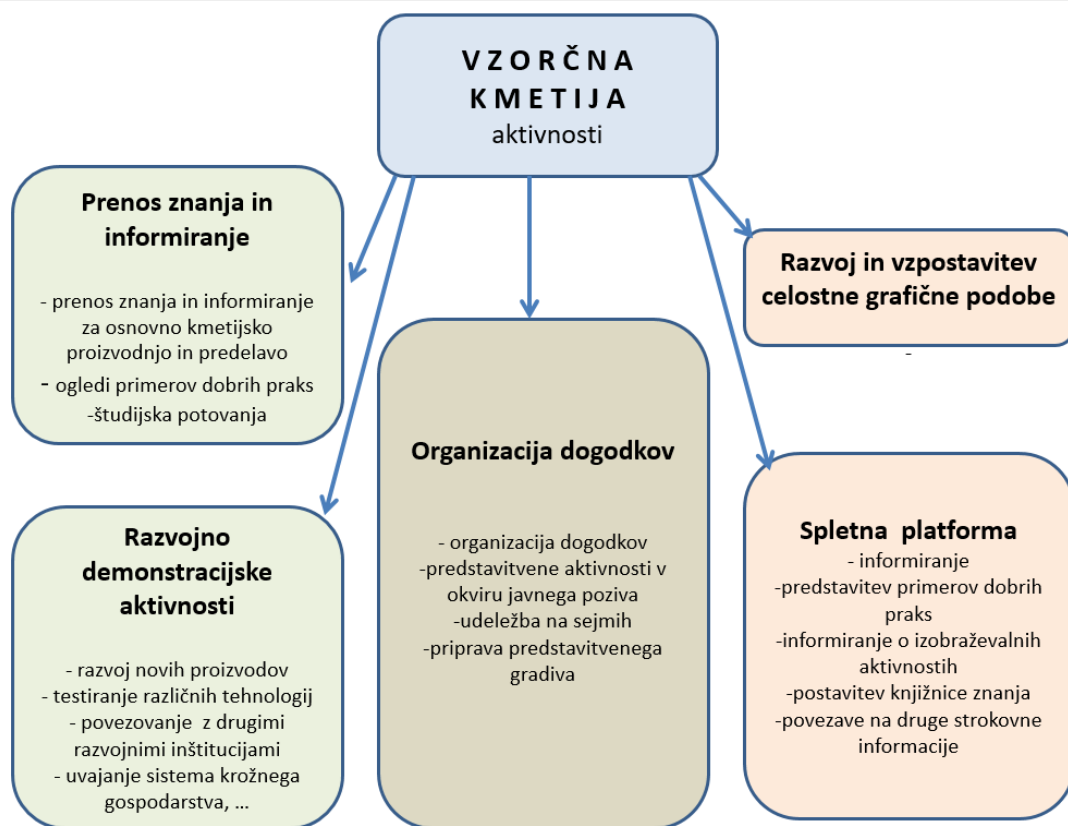
Za narodnostno skupnost je pomembno ohranjanje kmetijskih dejavnosti, ustvarjanje pogojev za vključevanje mladih, večja uspešnost pridelovalcev, možnosti zaposlovanja v povezavi s turizmom ter ohranjanje poseljenosti narodnostno mešanega območja. Ob večji gospodarski učinkovitosti je

pomembno tudi ohranjanje kulturne krajine s tradicionalnimi kmetijskimi dejavnostmi, razvoj podeželja, večja samooskrba s hrano in nasploh pospeševanje razvoja kmetijstva.

Program spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2021-2024 vsebuje podukrep 4.1, ki je namenjen vzpostavitvi infrastrukture za podporo razvoju kmetijstva in pridelave hrane na narodnostno mešanem območju v Pomurju. Institucionalna podpora bo organizirana kot »vzorčna kmetija« za prenos specialnih znanj, izkušenj, tehnologij in organizacijskih pristopov ter povezovanju pridelovalcev. S celotnim programom in investicijo v vzorčno kmetijo bo spodbujano povezovanje pridelovalcev za doseganje njihove večje učinkovitosti, povečanja obsega dejavnosti, kakovosti ponudbe ter zagotavljanje informacijske podpore.

Projekt je namenjen ustanovitvi in delovanju »vzorčne kmetije« kot nepridobitne podpore razvoju kmetijskih in živilskih dejavnosti na narodnostno mešanem območju v Pomurju. Na »vzorčni kmetiji« se bodo spodbujale in organizirale razvojne, informacijske in druge nepridobitne dejavnosti s področja kmetijske proizvodnje.

Slika 1: Aktivnosti vzorčne kmetije za spodbujanje kmetijstva na programskem območju

Vir: Damjan Jerič, januar 2022

Osnovni cilj projekta je tako vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije« z namenom spodbujanja razvoja kmetijstva in ohranjanja poseljenosti narodnostno mešanega območja, zagotoviti nadaljnji razvoj vsebin s potencialom rasti in jih povezati v učinkovito celoto.

Povzetek investicijske namere

Nosilci projekta: Projekt Vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije« z namenom spodbujanja kmetijstva na programskem območju izvaja Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost (v nadaljevanju: PMSNS) v sodelovanju z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS ter Agencijo Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja.

Namen in cilji investicijske namere: Namen projekta je vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije«. Ta bo namenjena nepridobitni podpori ter razvoju kmetijskih in živilskih dejavnosti na narodnostno mešanem območju v Pomurju. Vzorčna kmetija bo dostopna vsem državljanom Republike Slovenije in drugim obiskovalcem, z namenom predstavitve primerov dobrih praks, inovativnih pristopov kmetovanja in povezovanja. Cilj je vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije« z namenom krepitve socialne in ekonomske osnove programskega območja in madžarske narodnostne skupnosti v Pomurju.

Usklajenost z razvojnimi strategijami in politikami: Investicijski projekt Vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije« z namenom spodbujanja kmetijstva na programskem območju je skladen s Programom razvoja podeželja 2014-2021 (PRP) in Predlogom Skupne kmetijske politike 2023-2027 (v javni obravnavi novembra 2021). Program je skladen z osnutkom strateškega dela Regionalnega razvojnega programa regije Pomurje za obdobje 2021–2027, ki opredeljuje vizijo Pomurja: »Zdravo. Pomurje 2030« in Programom spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2021-2024 ter s spremembami in dopolnitvami tega Programa-ukrep 4 (Sklep Vlade RS št. 09502-1/2020/6, z dne 29.09.2021)

Projekt je skladen tudi s prostorskimi načrti občin: Lendava, Dobrovnik, Moravske Toplice, Šalovci in Hodoš.

Strokovne podlage:

- Dokument identifikacije investicijskega projekta, PMSNS 2021
- Program spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti v obdobju 2021-2024 (Sklep Vlade RS št. 09502-1/2020/6, z dne 29.9.2021)
- Informacijska in strokovna podpora Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota

-
- Urbanistične in arhitekturne zasnova vzorčne kmetije, prof. P. Gabrielčič, oktober 2021
 - Idejna zasnova »Vzorčne kmetije« in informacijskega središča, prof. P. Gabrielčič, 2021
 - Lokacijske informacije občine Lendava.

Lokacija: Namen investicije je odkup ter vzpostavitev »vzorčne kmetije« na osrednji lokaciji v naselju Banuta in na dislociranih lokacijah. Vzorčna kmetija bo imela dislocirane lokacije na celotnem narodnostno mešanem območju. Na lokaciji v Lendavi bo informacijsko razvojno središče, ki bo podpiralo načrtovane vsebine. Pridobljene lokacijske informacije so potrdile, da so načrtovane investicije na teh lokacijah izvedljive.

Analiza variant: V Dokumentu identifikacije investicijskega projekta sta obravnavani varianta 0 - »brez investicije« in varianta 1 - »z investicijo«. V predinvesticijski zasnovi smo nadaljevali z obravnavo navedenih variant in potrdili ugotovitve iz DIIP-a, da je varianta »z investicijo« sprejemljivejša zaradi učinkov, ki presegajo investicijske stroške. Iz tega vidika je smiselno nadaljevati s pripravo investicijske dokumentacije.

Ocena investicijskih stroškov: Ocenjena vrednost investicije v vzpostavitev in delovanje vzorčne kmetije znaša 6.700.000 EUR. Sredstva za predmetno investicijo v celoti zagotavlja Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS v okviru podukrepa 4.1 Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2021-2024.

Vodenje in priprava projekta: Projekt izvaja PMSNS v okviru svojih strokovnih služb in ob strokovni podpori zunanjih sodelavcev. Odgovorni vodja projekta je podpredsednica PMSNA Bači Zsuzsanna. Za posamezna strokovna področja (kmetijstvo, gradbeništvo, ekonomika projektov in vodenje projektov) so angažirani kompetentni zunanji sodelavci. Kmetijsko gozdarski zavod Murska Sobota je usposobljen in s strani naročnika preverjen izdelovalec DIIP-a, Predinvesticijske zasnove in Investicijskega programa.

1.2. Osnovni podatki o investitorju

Investitor projekta je **Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost (v nadaljevanju: PMSNS)**. Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost (v nadaljevanju: PMSNS) je osrednja organizacija avtohtone madžarske narodne skupnosti v Prekmurju, ki opravlja samoupravne, interesne in druge politične dejavnosti ter naloge. Ustanovljena je bila leta 1975 na podlagi 64. člena Ustave Republike Slovenije in 9. člena Zakona o samoupravnih narodnih skupnostih.

Pristojnosti PMSNS se nanašajo predvsem na univerzalne naloge pomurskega madžarskega, regionalnega in državnega značaja, ki so nad ravni občinskih madžarskih samoupravnih narodnih skupnosti. Posebne naloge predstavlja razvijanje neposrednega sodelovanja med državnimi institucijami Republike Slovenije in Madžarske, negovanje stikov z zamejskimi madžarskimi organizacijami in drugimi mednarodnimi ustanovami ter organizacijami za varstvo manjšin. PMSNS je sogovornik državnih organov pri uresničevanju pravic pripadnikov madžarske narodnosti.

Osnovni podatki o investitorju

Naziv	Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost
Naslov	Glavna ulica 124, 9220 Lendava
Davčna številka	SI 79384820
Matična številka	5782384000
Tip upravičenca	Javni zavod
Ime in priimek odgovorne osebe	Ferenc Horváth
Položaj odgovorne osebe	Predsednik sveta
Telefonska številka	02 575 14 49
E-naslov	pmsns@muravidek.si
Ime in priimek odgovorne osebe za izvajanje investicije–skrbnik projekta	Zsuzsanna Bači
Položaj odgovorne osebe	Podpredsednica sveta
Telefonska številka	02 575 14 49

PMSNS je nosilec projekta, prijavitelj in bodoči upravitelj investicije. V projektu ima vlogo vodenja in koordiniranja projekta in je nosilec izvedbe neposrednih ter posrednih aktivnosti.

1.3. Navedba ciljev oziroma strategije

Osnovni cilj projekta je vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije« z namenom spodbujanja razvoja kmetijstva in ohranjanja poseljenosti narodnostno mešanega območja ter zagotoviti nadaljnji razvoj kmetijskih vsebin s potencialom rasti in jih povezati v učinkovito celoto.

S celotnim programom in investicijo v vzorčno kmetijo, bo spodbujano povezovanje pridelovalcev za doseganje njihove večje učinkovitosti in konkurenčnosti, povečanja obsega dejavnosti, izboljšanja kakovosti ponudbe in zagotavljanje informacijske podpore za večjo tržno uspešnost lokalnih pridelovalcev. Namen »vzorčne kmetije« je zagotoviti prenos znanja na področju pridelave, reje in predelave; povezovanje kmetijskih proizvajalcev in trajnostnega razvoja na narodnostno mešanem območju. Cilj je, da »vzorčna kmetija« predstavlja stično točko primerov dobrih praks za področje kmetijstva in nudi vse potrebne informacije, znanja, priporočila in druge nepridobitne storitve za spodbujanje razvoja kmetijstva na tem območju.

Vzorčna kmetija bo imela poslanstvo in dejavnosti povezane s proizvodnimi, izobraževalnimi in informacijskimi vsebinami, povezanimi s kmetijstvom na narodnostno mešanem območju. Glede na izkazane potrebe, javni interes ter pomembnost programa za madžarsko narodno skupnost pričakujemo, da bo investicija upravičena predvsem na podlagi pričakovanih družbenih koristi, ki bodo rezultat te investicije.

Poleg osnovnega cilja, so nadaljnji cilji še:

Spodbujanje kmetijskih proizvajalcev k aktivni udeležbi pri razvoju »vzorčne kmetije« in uporabljanju modelov pridelave, predelave in krožnega gospodarstva na programskem območju pri svoji lastni pridelavi oziroma predelavi;

- vzpostavitev črede 15 konj
- vzpostavitev črede 20 glav govedi
- vzpostavitev legla prašičev »mangalic« (30 prašičev)
- vzpostavitev živalskega vrta domačih živali (20 vrst)

Spodbujanje javnih zavodov in drugih ponudnikov gostinskih storitev k uporabljanju vzpostavljenih modelov nabave lokalnih pridelkov oziroma živil;

- vzpostavitev predelave lokalno značilnih mesnih izdelkov (zmogljivosti 10 ton letno)
- vzpostavitev proizvodnje sadnih sokov (zmogljivosti 5000 litrov letno)
- vzpostavitev logistike za lokalno oskrbo (zmogljivosti 1 tone dnevno)

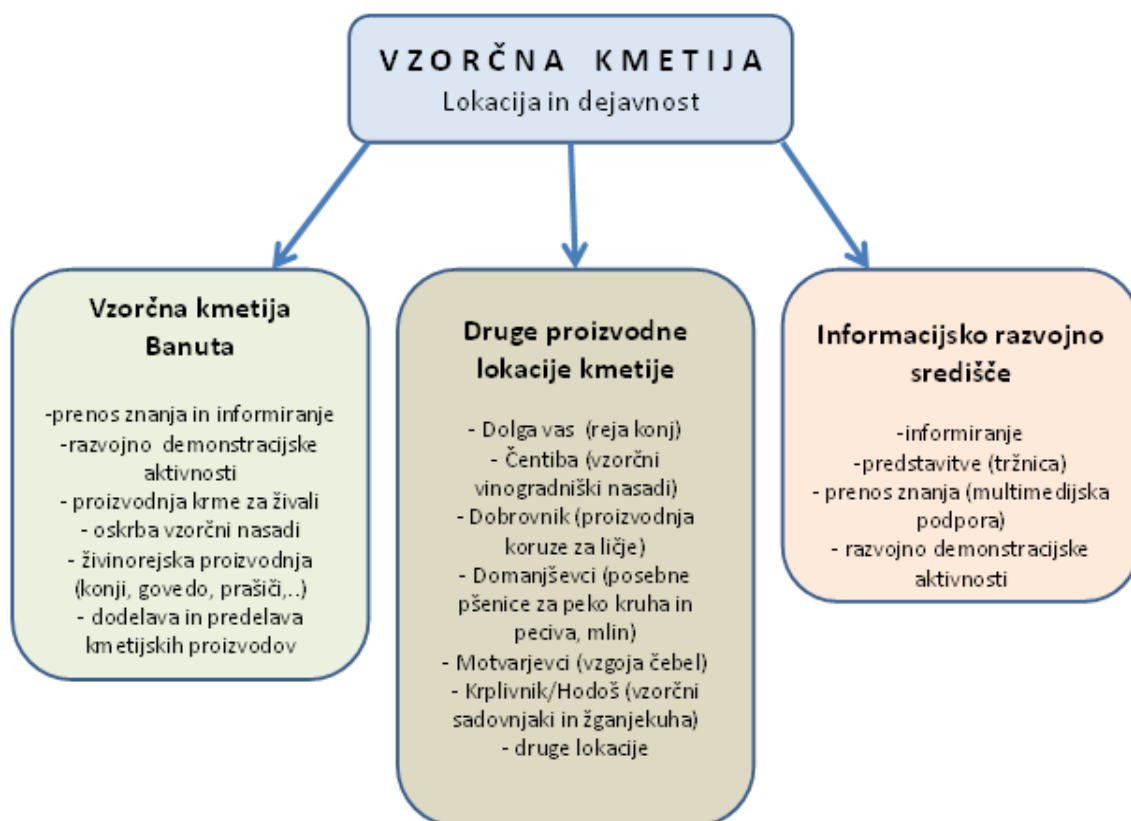
Vzpostavitev modelov pridelave, predelave in krožnega gospodarstva upoštevajoč sodobne trende, inovativne pristope in naravne danosti programskega območja v kmetijstvu;

- vzpostavitev 1 ha vzorčnega nasada špargljev
- vzpostavitev 1 ha vzorčnega nasada namiznega grozdja
- vzpostavitev infrastrukture za obiskovalce (parkirišče, sanitarije, sprehajalne poti)

Na »vzorčni kmetiji« vzpostaviti in razviti informacijski center in razvojno-raziskovalno enoto, ki bo delovalo na področju kmetijstva.

- vzpostavitev drugih proizvodnih lokacij vzorčne kmetije za ohranjanje tradicij na področju kmetijstva in hrane
- postavitve sončne elektrarne (primer samooskrbe)
- vzpostavitev sistema trajnostne oskrbe z vodo (primer varčevanja in delne samooskrbe)
- vzpostavitev trajnostnega sistema ravnanja z odpadki kmetije.

Slika 2: Dejavnosti vzorčne kmetije glede na lokacije

Vir: Damjan Jerič, januar 2022

2. ANALIZA STANJA S PRIKAZOM OBSTOJEČIH IN PREDVIDENIH POTREB PO INVESTICIJI

2.1 ANALIZA STANJA

Pregled kmetijstva na območju, na katerem živijo prebivalci Madžarske narodne skupnosti, smo obravnavali na osnovi podatkov občin, v katerih le-ti živijo. Te občine so Dobrovnik, Hodoš, Lendava, Moravske Toplice in Šalovci. Analizirano območje je širše kot živijo prebivalci madžarske narodne skupnosti, vendar z bolj podrobnimi podatki ne razpolagamo. Že s pridobivanjem podatkov o kmetijski proizvodnji na posamezno občino imamo omejitve. Podatki o kmetijski proizvodnji, ki je analizirana tudi na nivoju občin, so zajeti v popisu kmetijskih gospodarstev. V Sloveniji se popisi kmetijskih gospodarstev izvajajo vsakih 10 let. Zadnji popis kmetijskih gospodarstev smo imeli v letu 2020, vendar je trenutno objavljenih le nekaj začasnih podatkov iz popisa. Ni pa še objavljenih nobenih podatkov na nivoju občin. Tako smo obravnavali kmetijsko proizvodnjo v analiziranih občinah (v nadaljevanju: občinah) na osnovi popisov kmetijskih gospodarstev v letih 2000 in 2010.

Dodatno analizo kmetijstva na območju, na katerem živijo prebivalci madžarske narodne skupnosti, smo naredili še na osnovi vloženih zbirnih vlog za kmetijska gospodarstva na ARSKTRP, ki je osnova za pridobivanje subvencij za kmetijsko proizvodnjo. Ti podatki obravnavajo večji del kmetijskih gospodarstev, ki se ukvarjajo s kmetijsko proizvodnjo. Lahko rečemo, da je v teh podatkih zajeto večji del aktivnih kmetij. Podatke smo analizirali za izbrane občine in celotno Pomurje. Obdelali smo podatke vloženih zbirnih vlog za leto 2020.

Pri pregledu podatkov za posamezno občino moramo biti pozorni, da so podatki analizirani in prikazani glede na bivališče nosilca kmetijskega gospodarstva (KMG), saj zaradi tega lahko prihaja do določenih odstopanj od dejanskega stanja, če ima nosilec KMG kmetijsko gospodarstvo v drugi občini (primer: Nosilec iz Murske Sobote ima vinograd v občini Moravske Toplice).

Obseg zemljišč v uporabi

Območje petih občin, v katerih živijo prebivalci Madžarske narodne skupnosti, se nahaja na površini 373 km², kar znaša 28 % celotnega območja Pomurja. Med občinami je največja občina Moravske Toplice (145 km²), sledi občina Lendava (121 km²), občina Šalovci (58 km²), občina Dobrovnik (31 km²) in občina Hodoš (18 km²). Okrog polovico teh površin so zemljišča v uporabi. Med analiziranimi občinami vidimo, da sta občini Lendava in Dobrovnik tipični ravninski občini z velikim deležem kmetijskih zemljišč v uporabi in malim deležem gozda. Na drugi strani pa so občine Moravske Toplice,

Hodoš in Šalovci, ki so bolj gričevnate in imajo tudi večji delež gozda v strukturi zemljišč. Struktura zemljišč za pet občin skupaj pa je podobna kot za celotno Pomurje.

V tabeli 1 so prikazani podatki o vrstah zemljišč v uporabi, ki so bili evidentirani v okviru popisa kmetijskih gospodarstev v letu 2000 in 2010 po občinah in skupno za Pomurje.

Tabela 1: Obseg zemljišč v uporabi po občinah in skupaj za Pomurje (v ha).

	DOBROVNIK	HODOŠ	LENDAVA	MORAVSKE TOPLICE	ŠALOVCI	OBČINE SKUPAJ	POMURJE SKUPAJ	Delež občin v Pomurju
Popis kmetijstva 2000								
1. Vsa zemljišča v uporabi	715	812	5.844	9.376	3.631	20.378	85.460	23,85
1.1. Kmetijska zemljišča	663	510	5.631	7.278	2.229	16.311	67.638	24,12
1.1.1. Kmetijska zemljišča v uporabi	651	476	5.551	7.078	2.087	15.843	66.236	23,92
1.1.2. Zemljišča v zaraščanju in neobdelana kmetijska zemljišča	12	34	80	200	142	468	1.402	33,38
1.2. Druga zemljišča	53	302	213	2.098	1.402	4.068	17.822	22,83
1.2.1. Gozd	35	289	134	1.974	1.363	3.795	16.202	23,42
1.2.2. Nerodovitna zemljišča	18	13	79	124	39	273	1.620	16,85
Popis kmetijstva 2010								
1. Vsa zemljišča v uporabi	597	729	5.865	7.454	3.285	17.930	80.557	22,26
1.1. Kmetijska zemljišča	547	496	5.669	5.724	2.129	14.565	64.772	22,49
1.1.1. Kmetijska zemljišča v uporabi	545	487	5.644	5.577	2.025	14.278	64.076	22,28
1.1.2. Zemljišča v zaraščanju in neobdelana kmetijska zemljišča	2	9	25	147	104	287	696	41,24
1.2. Druga zemljišča	50	234	196	1.729	1.157	3.366	15.785	21,32
1.2.1. Gozd	30	228	101	1.611	1.117	3.087	14.048	21,97
1.2.2. Nerodovitna zemljišča	20	6	95	118	40	279	1.737	16,06

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev v letu 2000 in 2010

Iz podatkov je razvidno, da je na narodnostno mešanem območju visok delež zemljišč v zaraščanju in neobdelanih zemljišč.

V tabeli 2 so prikazani osnovne značilnosti kmetijske proizvodnje v posameznih analiziranih občinah in skupaj za Pomurje po popisih kmetijskih gospodarstev v letu 2000 in 2010.

Tabela 2: Število KMG, skupni PDM, kmetijska zemljišča v uporabi in število GVŽ po občinah in skupaj za Pomurje iz popisov kmetijskih gospodarstev v letu 2000 in 2010.

	DOBROVNIK	HODOŠ	LENDAVA	MORAVSKE TOPLICE	ŠALOVCI	OBČINE SKUPAJ	POMURJE SKUPAJ	Delež občin v Pomurju
Popis kmetijstva 2000								
Število KMG	163	63	758	951	365	2.300	11.810	19,48
Skupne polnovredne delovne moči PDM	164	88	660	1.185	534	2.631	14.249	18,46
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha)	651	476	5.551	7.078	2.087	15.843	66.236	23,92
Število glav velike živine (GVŽ)	263	375	1.133	4.132	1.346	7.249	59.843	12,11
Popis kmetijstva 2010								
Število KMG	107	43	496	735	306	1.687	8.890	18,98
Skupne polnovredne delovne moči PDM	96	35	355	716	247	1.449	8.186	17,70
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha)	545	487	5.644	5.577	2.025	14.278	64.076	22,28
Število glav velike živine (GVŽ)	160	297	693	3.312	824	5.286	43.933	12,03

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev v letu 2000 in 2010

V primerjavi podatkov med dvema popisoma (2000 in 2010) ugotavljamo, da se je v vseh prikazanih lastnostih obseg zmanjšal po posameznih občinah in tudi za celotno Pomurje. Največje zmanjšanje je vidno pri polnovrednih delovnih močeh (PDM) na kmetijo, kjer je to zmanjšanje od 40 do 60%. Zelo močno je tudi zmanjšanje živinorejske proizvodnje v obliki glav velike živine (GVŽ), ki se je zmanjšalo za 20 do 40 %. Pomembno se je zmanjšalo tudi število kmetijskih gospodarstev, in sicer 25 do 35 % odvisno od občine. Tak trend zmanjševanja števila kmetij se nadaljuje tudi naprej. Najmanj se je zmanjšal obseg kmetijskih zemljišč v uporabi, ki se je zmanjšal v povprečju petih občinah in v celotnem Pomurju za 10 %. V občinah Lendava in Hodoš je zaznati rahlo povečanje.

Na podlagi primerjave podatkov analiziranega območja petih občin in podatkov za celotno Pomurje ugotavljamo, da imajo občine skupaj okrog 22 % kmetijskih zemljišč v uporabi, 19 % kmetijskih gospodarstev, 18 % PDM in le 12 % obsega živali v GVŽ. Iz tega izhaja, da je v analiziranih občinah slabše zastopana živinorejska proizvodnja v primerjavi s celotno živinorejsko proizvodnjo v Pomurju.

Struktura kmetijskih gospodarstev

Število kmetijskih gospodarstev ima stalen trend padanja. V letu 2020 je bilo aktivnih kmetij v analiziranih občinah 1.124, kar predstavlja nekaj manj kot 18 % pomurskih kmetij. Največ aktivnih kmetijskih gospodarstev je v občini Moravske Toplice, sledi občina Lendava, Šalovci, Dobrovnik in Hodoš. V občini Hodoš je samo še 35 aktivnih kmetov.

Skupna površina kmetijskih površin v uporabi znaša skupaj v petih občinah 14.290 ha, kar predstavlja 22,47 % pomurskih površin. Največji obseg skupnih površin je v občini Lendava 5.929 ha, kar ni

direktno primerljivo s popisom kmetijstva v letih 2000 in 2010, iz katerih je bilo razvidno, da ima največ kmetijskih površin v uporabi občina Moravske Toplice. V občini Moravske Toplice kmetije obdelujejo 5.585 ha. Tako spremembo lahko razlagamo s tem, da imajo nekatere kmetije sedež v občini Lendava in še dodatno obdelujejo kmetijske površine v drugih občinah. V občini Šalovci kmetijska gospodarstva obdelujejo 1.756 ha, v občini Dobrovnik in Hodoš pa okrog 500 ha.

Povprečna velikost kmetijskih gospodarstev zelo niha med občinami. Največ zemlje obdelujejo kmetijska gospodarstva v občini Lendava 18,7 ha, sledi občina Hodoš s 13,79 ha, občina Moravske Toplice s 12,06 ha, občina Šalovci s 7,6 ha in občina Dobrovnik s 6,89 ha. Število GERK-ov na kmetijo in povprečna velikost GERK-a na kmetijah kaže na razdrobljenost parcel, katere obdelujejo kmetije. Povprečna velikost GERK-a oz. obdelovalne parcele je v Pomurju in tudi povprečje petih občin 0,7 ha. Največjo velikost GERK-ov ima občina Lendava 1 ha, občina Hodoš ima 0,7 ha, občina Moravske Toplice 0,6 ha, občina Šalovci in občina Dobrovnik pa imata najmanjšo velikost okrog 0,5 ha. Podatek za občino Lendava, pri povprečni velikosti gospodarstva in pri povprečni velikosti parcel ne odraža dejanskega stanja, ker je v izračun vključeno podjetje, ki obdeluje več kot 2.000 ha kmetijskih površin in ima dosti večje obdelovalne parcele kot ostala kmetijska gospodarstva. Če v izračunu povprečnih vrednosti izločimo to kmetijsko gospodarstvo, dobimo popolnoma druge povprečne vrednosti. Potem je povprečna velikost kmetijskega gospodarstva v občini Lendava 11 ha in povprečna velikost parcel 0,6 ha.

Tabela 3: Velikostna struktura KMG po občinah in primerjava s Pomurjem

	DOBROVNIK	HODOŠ	LENDAVA	MORAVSKE TOPLICE	ŠALOVCI	OBČINE SKUPAJ	POMURJE SKUPAJ	Delež občin v Pomurju
Število KMG	78	35	317	463	231	1.124	6.292	17,86
Skupna površina KMG (ha)	537	483	5.929	5.585	1.756	14.290	63.584	22,47
Število GERK-ov	1.104	683	5.877	9.285	3.409	20.358	90.263	22,55
Povprečna velikost KMG (ha)	6,89	13,79	18,70	12,06	7,60	12,71	10,11	
Povprečno število GERK-ov na KMG	14,15	19,51	18,54	20,05	14,76	18,11	14,35	
Povprečna velikost GERK-a (ha)	0,49	0,71	1,01	0,60	0,52	0,70	0,70	

Vir: ARSKTRP, Podatki iz zbirnih vlog za leto 2020

Vključenost kmetijskih gospodarstev v ukrepe Programa razvoja podeželja

V tabeli 4 in sliki 3 prikazujemo, v kakšnem obsegu so vključene kmetije v nekatere ukrepe kmetijske politike v okviru Programa razvoja podeželja. V ekološko proizvodnjo je vključenih 45 kmetij v analiziranih občinah in obdelujejo 606 ha kmetijskih površin pod pogoji ekološke proizvodnje. V teh občinah je 25 % vseh ekoloških kmetij v Pomurju. Podoben delež je tudi pri kmetijskih površinah vključenih v ekološko proizvodnjo. Največji delež kmetijskih površin je vključenih v ekološko

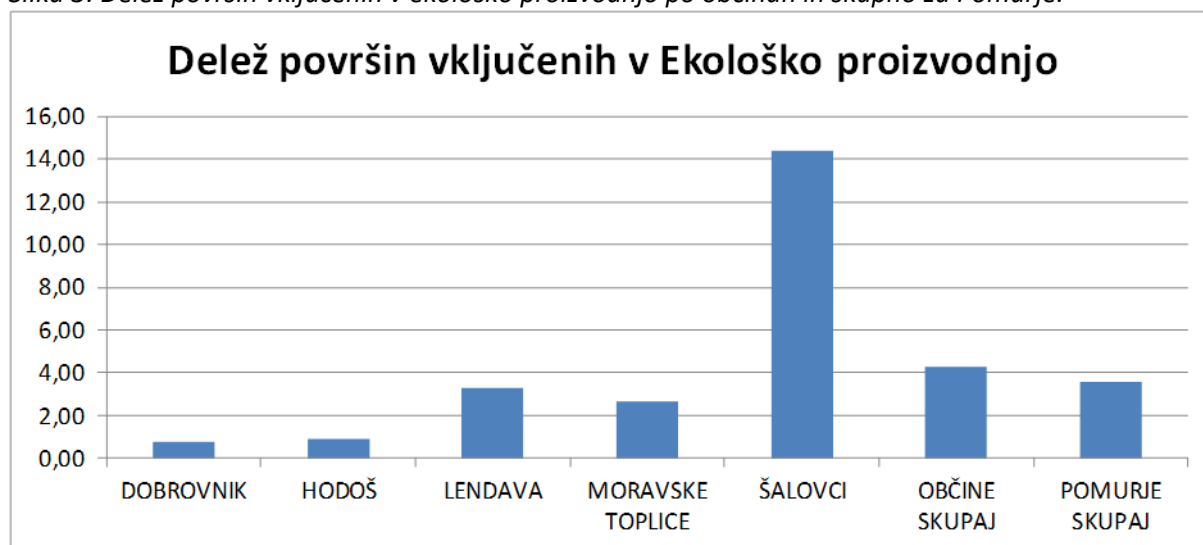
proizvodnjo v občini Šalovci. Zelo mali delež površin pa je vključenih v EK ukrepe v občini Dobrovnik in Hodoš.

Tabela 4: Vključenost KMG v ekološko proizvodnjo, ukrepe KOPOP, območja OMD in vključenost v plačila za mlade kmete po občinah in skupno za Pomurje

	DOBROVNIK	HODOŠ	LENDAVA	MORAVSKE TOPLICE	ŠALOVCI	OBČINE SKUPAJ	POMURJE SKUPAJ	Delež občin v Pomurju
Število KMG v EK*	2	1	15	16	11	45	180	25,00
Skupna površina v EK (ha)	4,0	4,3	196,3	149,6	252,4	606,5	2.284	26,56
Število KMG v KOPOP**	11	7	75	135	44	272,0	1.716	15,85
Skupna površina v KOPOP (ha)	244	224	4.156	3.342	620	8.586	38.378	22,37
Število KMG v OMD	0	37	2	317	251	607	3.169	19,15
Skupna površina v OMD (ha)	0	487	5	2.757	1.864	5.112	22.944	22,28
Plačilo za mlade kmete (število KMG)	6	0	28	25	3	62	331	18,73
*dodani še KMG, ki imajo samo EK čebele								
**dodani še KMG, ki imajo samo PAS ali mejice, brez drugih površin v KOPOP								

Vir: ARSKTRP, Podatki iz zbirnih vlog za leto 2020

Slika 3: Delež površin vključenih v ekološko proizvodnjo po občinah in skupno za Pomurje.

Vir: ARSKTRP, Podatki iz zbirnih vlog za leto 2020

V analiziranih občinah je v ukrepe KOPOP vključenih 272 kmetij, kar znaša 16 % pomurskih kmetij in 8.586 ha kmetijskih površin, kar znaša 22 % pomurskih kmetijskih površin. V območja z omejenimi dejavniki so vključena kmetijska gospodarstva, ki so locirana na teh območjih. Tako imajo občine, ki so locirane na gričevnatih območjih kmetije vključene v OMD območja, občine ki se nahajajo v ravninskem delu pa kmetije niso vključene v OMD območja. V tabeli so tudi prikazani podatki o številu kmetij, ki uveljavljajo višjo subvencijo zaradi statusa mladega kmeta.

Raba kmetijskih zemljišč

V tabeli 5 in sliki 4 je prikazana raba kmetijskih zemljišč v petih občinah in skupno za Pomurje. Na območju petih občin je glavna njivska raba zemljišč v obsegu 12.256 ha, kar znaša 23 % pomurskih njivskih površin. Po velikosti sledijo trajni travniki v obsegu 1.685 ha, kar znaša 22% pomurskih trajnih travnikov. Sledeča skupina so sadovnjaki (intenzivni in ekstenzivni), ki se nahajajo na 165 ha in vinogradi na 142 ha. Vinogradi predstavljajo v pomurski proizvodnji le 11 %. Med občinami ima Lendava največji delež njivskih površin, najmanjši pa občina Šalovci. Obratno pa je potem največji delež travnikov v občini Šalovci. Največji delež vinogradov je v občini Dobrovnik, intenzivnih sadovnjakov pa v občini Moravske Toplice.

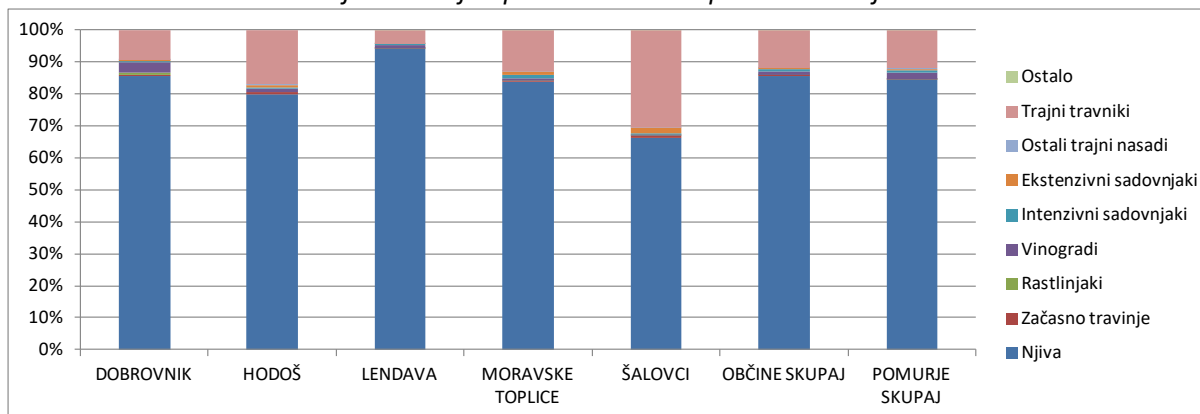
Tabela 5: Raba kmetijskih zemljišč po občinah in skupno za Pomurje (v ha)

Vrsta rabe	DOBROVNIK	HODOŠ	LENDAVA	MORAVSKE TOPLICE	ŠALOVCI	OBČINE SKUPAJ	POMURJE SKUPAJ	Delež občin v Pomurju
Njiva	453,70	391,07	5.454,60	4.722,03	1.235,27	12.256,67	53.507,03	22,91
Začasno travinje	2,22	3,63	12,58	11,33	13,83	43,59	193,66	22,51
Rastlinjaki	4,08	0,00	0,20	0,41	0,18	4,87	14,55	33,47
Vinogradi	15,68	5,44	65,58	48,93	6,09	141,72	1.323,06	10,71
Intenzivni sadovnjaki	2,81	1,55	10,22	57,60	10,74	82,92	339,41	24,43
Ekstenzivni sadovnjaki	0,87	3,55	3,10	46,45	28,56	82,53	397,23	20,78
Ostali trajni nasadi	0,15	0,72	0,13	4,03	2,27	7,30	44,71	16,33
Trajni travniki	50,81	83,66	244,33	736,67	569,80	1.685,27	7.633,71	22,08
Ostalo	0,00	0,00	14,58	1,70	1,44	17,72	52,42	33,80
Skupna površina	530,32	489,62	5.805,32	5.629,15	1.868,18	14.322,59	63.505,78	22,55

Vir: ARSKTRP, Podatki iz zbirnih vlog za leto 2020

V analiziranih občinah je med trajnimi nasadi najbolj zastopana vinska trta, ki jo imajo zasajeno na 455 kmetijskih gospodarstvih v skupnem obsegu 142 ha. V primerjavi s celotnim Pomurjem ja v analiziranih občinah 30 % vinogradniških kmetij, po skupni površini pa le 11 % vinogradov. To pomeni da je na tem območju zelo razdrobljena vinogradniška proizvodnja. Povprečna velikost vinograda na kmetijo je 0,31 ha. Ob tem pa moramo razumeti, da so tu prikazane samo kmetije, ki oddajajo zbirno vlogo. Pri vinogradih pa je posebnost, da niso vsi vinogradi zajeti v tem podatku. Dejanska velikostna struktura vinogradov je še slabša. Največ vinogradov je v občini Lendava, sledijo Moravske Toplice, Dobrovnik, Šalovci in Hodoš. Najslabša velikostna struktura vinogradov je v Šalovcih 0,20 ha na kmetijo in Moravskih toplicah 0,25 ha na kmetijo.

Slika 4: Struktura rabe kmetijskih zemljišč po občinah in skupno za Pomurje

Vir: ARSKTRP, Podatki iz zbirnih vlog za leto 2020

Iz podatkov o poljščinah je razvidno, da v njivskem kolobarju prevladujeta pšenica in koruza, ki v kolobarju zavzemata od 23 do 34 %, odvisno od občine. Po obsegu sledijo v kolobarju še ječmen od 6 do 14 %, tritikala od 3 do 14 % in oljna ogrščica od 0 do 10 %. Oljne buče in oves sta zastopana od 1 do 5 %, ostale poljščine pa so zastopane v manjšem obsegu.

Povzetek stanja

Značilnosti Pomurja v Slovenskem prostoru se odražajo tudi v območju, v katerem živijo prebivalci madžarske narodne skupnosti. Območje bivanja madžarske narodne skupnosti se nahaja ob državni meji z Madžarsko, ki ima geografske značilnosti tako ravninskega kot tudi gričevnatega sveta. Občini Lendava in Dobrovnik sta tipični ravninski občini z velikim deležem kmetijskih zemljišč v uporabi in malim deležem gozda. Na drugi strani pa so občine Moravske Toplice, Hodoš in Šalovci, ki so bolj gričevnate in imajo tudi večji delež gozda v strukturi zemljišč. Struktura zemljišč za vse občine skupaj pa je podobna, kot za celotno Pomurje. **Razmeroma malo je mladih prevzemnikov kmetij in programov z višjo dodano vrednostjo, kar ima vpliv na demografske probleme območja.**

Število kmetijskih gospodarstev ima stalen trend padanja. V letu 2020 je bilo aktivnih kmetij v analiziranih občinah 1.124, kar predstavlja nekaj manj kot 18 % pomurskih kmetij. Skupna površina kmetijskih površin v uporabi je v analiziranih občinah 14.290 ha, kar predstavlja 22,47 % pomurskih kmetijskih površin v uporabi. Povprečna velikost kmetijskih gospodarstev je različna med občinami, kot celota pa je podobna kot za celotno Pomurje, kjer se giblje okrog 10 ha. Podobno je tudi pri povprečni velikosti GERK-ov, ki se gibljejo povprečno v občinah in za celotno Pomurje okrog 0,7 ha.

Na območju analiziranih občin je 12.256 ha njiv, 1.685 ha trajnih travnikov, 165 ha sadovnjakov in 142 ha vinogradov. Njiv, trajnih travnikov in sadovnjakov je v analiziranih občinah okrog 23 % pomurskih površin, vinogradi pa predstavljajo v pomurski proizvodnji le 11 %. **Velikostna struktura vinogradov je slaba.** Po zbirnih vlogah je povprečna velikost vinograda 0,3 hektarja kar pomeni, da je dejansko še manjša.

V njivskem kolobarju prevladujeta pšenica in koruza, ki sta zastopani vsaka s 30 % deležem. Sledi ječmen z 10 % deležem in ostala žita s 9 % deležem. V kolobarju je še 9 % oljnic in 5 % metuljnic. Kljub razpoložljivi geotermalni energiji, je rastlinjakov vsega 4,87 hektarja. V ukrepe KOPOP je vključenih 272 kmetij (16 % pomurskih kmetij) z 8.586 ha kmetijskih površin, kar znaša 22 % pomurskih kmetijskih površin (pretežno na gričevnatem delu). V ekološko proizvodnjo je vključenih 45 kmetij, ki obdelujejo 606 ha kmetijskih površin pod pogoji ekološke proizvodnje. **Vključenost v programe je manjša od pričakovanj in potreb.**

Živinorejska proizvodnja je v analiziranih občinah slabo zastopana. Govedo predstavlja 14 % pomurske govedoreje. Na celotnem območju redijo 1.384 krav ostalo pa je govedo za pitanje ali pa za obnovo črede krav. Prašičerejska proizvodnja v analiziranih občinah predstavlja le 5 % pomurske proizvodnje prašičev. V celotnem območju redijo le 289 plemenskih svinj.

Kljub razvitosti turizma je relativno malo turističnih kmetij. **Skromna je ponudba nočitvenih zmogljivosti na kmetijah.** Delno lahko to pripišemo konkurenci v nočitvenih zmogljivostih termalnih kopališč, kar se pa po drugi strani lahko obravnava kot neizkoriščen potencial. Enako velja za neizkoriščene možnosti vzpostavitve kratkih dobaviteljskih verig za javne zavode in turistične ponudnike.

Na podlagi analize lahko ugotovimo, da so kljub potencialom kmetijstva na programskem območju vidni trendi, ki upravičeno skrbijo madžarsko narodno skupnost. Skrb vzbujajoče je upadanje števila kmetijskih gospodarstev, krčenje obsega njihove dejavnosti, upadanje števila tradicionalnih družinskih kmetijskih gospodarstev, počasno prilagajanje specifikam malih kmetijskih gospodarstev, počasno vključevanje v ekološko proizvodnjo ter upadanje interesa za kmetovanje med mladimi. Na obravnavanem območju je bilo razmeroma malo projektov vezanih na izvajanje Programa razvoja podeželja 2014-2022.

SWOT analiza

Razmere v kmetijskih dejavnostih programskega območja in uresničljivost zastavljenih ciljev povzemamo v SWOT analizi. V njej ocenjujemo prednosti in slabosti, ki so prisotne na območju in izhajajo iz ugotovitev stanja. Prednosti pred drugimi območji vidimo v razvitosti kmetijskih dejavnosti ter obsegu kmetijskih zemljišč. Slabost so majhne in nepovezane kmetije. Kot močno točko lahko izpostavimo naravne danosti (kmetijska zemljišča), ugodno konfiguracijo, večšine in tradicijo na področju kmetijskih dejavnosti.

Na podlagi analize in zastavljenih ciljev ugotavljamo in ocenjujemo sledeče:

Tabela 6: SWOT analiza

PREDNOSTI:	SLABOSTI:
*tradicija kmetovanja *zemljiški in prostorski potenciali *geografska lega in velike možnosti za izmenjavo izkušenj *dobra komunalna opremljenost *dobra prometna povezanost in urejena infrastruktura	*majhna ekonomija obsega *šibko mreženje in povezovanje *nenaklonjenost povezovanja *šibka kvalifikacijska struktura in motiviranost prebivalstva *kmetijske dejavnosti z nizko dodano vrednostjo *nizka podjetniška iniciativa *šibko mreženje in pripravljenost za povezovanje
PRILOŽNOSTI:	NEVARNOSTI:
*spodbude EU za razvoj podeželja *podpora narodnostnemu programu *razvitost in povpraševanje turizma *vse večja osveščenost prebivalstva o izvoru hrane in naklonjenost lokalni ponudbi *povezovanje, sodelovanje in mreženje *prenos dobrih praks v lokalno okolje *boljša informiranost prebivalstva *podpora državnih institucij in mreženje *vse večja osveščenost o pomenu lokalno in ekološko pridelane hrane *skupna SLO-HU vlaganja	*staranje prebivalstva in izseljevanje mladih *neodzivnost na potrebne spremembe in sodobne pristope *monopol velikih sistemov *opuščanje ključnih vinogradniških leg *pomankanje motivacije zaradi subvencij za velike pridelovalce *pomankanje sredstev za potrebna vlaganja v posodobitev dejavnosti in uvajanje novih programov *zaraščanje kmetijskih površin *poslabšanje zdravja prebivalstva zaradi nekvalitetne prehrane

2.2 TEMELJNI RAZLOGI ZA INVESTICIJO

Najpomembnejša naloga PMSNS je ohranitev in razvijanje pomurske madžarske skupnosti, pri čemer je pomembna krepitev gospodarske osnove območja, ohranitev poseljenosti narodnostno mešanega območja, ohranjanje tradicionalne podeželske kulturne krajine ter krepitev kmetijskih dejavnosti in gospodarskih potencialov narodnostno mešanega območja. Kmetijske dejavnosti so pomemben potencial za sobivanje različnih generacij, krožno gospodarstvo, zaposlovanje, družinsko podjetništvo in ohranjanje tradicij pomembnih za madžarsko narodnostno skupnost v Sloveniji.

Tabela 7: Statistični podatki za programsko območje

Občina	Površina v km ²	Št. prebiv.	Poseljenost št./km ²	Prirast (naravni + priselitveni)	% zaposlenih med aktiv. preb.	št. brezposel. (maj 2021)
Lendava- Lendva	123	10.410	86	+5 %	59 %	605
Moravske Toplice	145	5.810	40	-2,6 %	60 %	226
Dobrovnik- Dobronak	31	1.290	42	-5,4 %	54 %	70
Šalovci	58	1.400	24	-12,9 %	52 %	40
Hodoš- Hodos	18	360	20	-22,3 %	38 %	16
Skupaj:	375	19.270	51			957

Vir: Razvojni program programskega območja

Na programskem območju so izraziti demografski problemi in razmeroma visoka stopnja brezposelnosti. Madžarska narodna skupnost je močno vezana na kmetijske dejavnosti in tradicionalen način kmetovanja. Pomembno je, da se ta vez ohrani, način kmetovanja pa posodobi, da bi krepil gospodarsko osnovo in prispeval k ohranitvi poseljenosti tega območja.

Za zaustavitev ugotovljenih negativnih trendov na področju kmetijstva na narodnostno mešanem območju v Pomurju, želi PMSNS vzpostaviti »vzorčno kmetijo« kot spodbujevalca razvoja kmetijstva in pridelave hrane in tako prispevati h krepitvi gospodarske osnove, razvoju kompetenc za sodobno kmetovanje in ohranitvi poseljenosti narodnostno mešanega območja.

Vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije« ima za namen nepridobitno podporo razvoju kmetijskih in živilskih dejavnosti na narodnostno mešanem območju v Pomurju, ki bo dostopna vsem državljanom Republike Slovenije in drugim obiskovalcem, z namenom predstavitve primerov dobrih praks, inovativnih pristopov kmetovanja in povezovanja. Na »vzorčni kmetiji« se bodo spodbujale in

organizirale razvojne, informacijske in druge nepridobitne dejavnosti s področja kmetijske proizvodnje, ki bodo namenjene spodbujanju razvoja odpornega in konkurenčnega kmetijstva na programskem območju. Prispevale bodo tudi k ohranjanju narodne identitete pripadnikov madžarske narodne skupnosti in bodo pomembne za njihov razvoj in razvoj kmetijstva na tem območju. Namen »vzorčne kmetije« je med drugim zagotoviti prenos znanja na področju pridelave, reje in predelave; povezovanje kmetijskih proizvajalcev krožnega gospodarstva in trajnostnega razvoja na narodnostno mešanem območju. Cilj je, da »vzorčna kmetija« predstavlja stično točko primerov dobrih praks za področje kmetijstva na tem območju in nudi vse potrebne informacije, znanje, priporočila in druge nepridobitne storitve za spodbujanje razvoja kmetijstva na tem območju.

Investicija je namenjena vzpostavitvi infrastrukture za podporo razvoju kmetijstva in pridelave hrane na narodnostno mešanem območju v Pomurju. Podpora bo organizirana kot »vzorčna kmetija« za prenos izkušenj, specialnih znanj, tehnologij in organizacijskih pristopov za povezovanje pridelovalcev ter razvoja dopolnilnih dejavnosti na kmetijah. S celotnim programom in investicijo v vzorčno kmetijo bo spodbujano povezovanje pridelovalcev za doseganje njihove večje učinkovitosti, povečanje obsega dejavnosti, kakovosti ponudbe in zagotavljanje informacijske podpore za večjo tržno uspešnost. PMSNS bo s pomočjo široko dostopne infrastrukture nudila podporo pri izvajanju programa kmetijstva in doseganju zastavljenih ciljev. Kmetijstvo bo kot pomembna gospodarska panoga, razvojni dejavnik in socialni korektor, pripomoglo k ohranjanju poseljenosti narodnostno mešanega območja, prenosu dobrih praks na to območje in zagotavljanju večje samooskrbe. S programom in investicijo bomo sledili novi razvojni paradigmi EU, ki temelji na zanesljivi oskrbi s hrano, znanju, krožnem gospodarjenju in trajnostnem razvoju.

S spodbujanjem razvoja kmetijstva želimo izboljšati dohodkovni položaj kmetov, konkurenčnost kmetijskih gospodarstev in prilagajanje na podnebne spremembe. S pridelavo lokalno pridelane hrane želimo posredno vplivati tudi na zdravstven vidik, saj je zdravstveno stanje prebivalstva v Pomurju slabše od povprečja v Republiki Sloveniji. Umrljivost je večja, več je kroničnih in rakastih bolezni. Pomembno je, da se zdrav način uravnoteženega prehranjevanja z lokalnimi proizvodi promovira že v vrtcih in šolah. Takšna promocija pripomore k zavedanju in informiranju o pomenu, ki jih imajo lokalni dobavitelji hrane za razvoj podeželja, lokalno gospodarstvo in okolje. Priložnosti za razvoj kmetijstva na programskem območju so velike, saj se povpraševanje po lokalnih kmetijskih proizvodih s strani javnih zavodov in ponudnikov gostinskih storitev veča. Kmetijstvo na programskem območju se srečuje s težavami zaradi staranja prebivalstva, izseljevanja mladih, pomanjkanja podjetniške iniciative, neorganiziranosti pridelovalcev in majhnosti kmetijskih gospodarstev. Za spodbujanja kmetijstva na programskem območju je potrebno vzpostaviti

mehanizme primerov dobrih praks, ki bodo delovale poučno in spodbujevalno za obstoječe in potencialne pridelovalce.

Vzorčna kmetija bo posredno in neposredno imela pozitivne učinke na: povečanje učinkovitosti kmetijskih gospodarstev, izboljšanju informiranosti glede kmetijstva in hrane, osveščenosti prebivalstva o kakovosti lokalno pridelane hrane, izboljšanju demografske slike programskega območja, povečanje motivacije za povezovanje, vzpostavljanje lokalnih dobavnih verig, spremembe v odnosu do vinogradništva, sodelovanje z javnimi zavodi in turističnimi organizacijami ter večjo iniciativnost prebivalstva na obravnavanem območju.

Vzorčna kmetija ima širok krog potencialnih obiskovalcev in koristnikov ponudbe. Pretežno bodo to posamezniki in organizacije iz programskega območja, partnerske institucije izven tega območja ter druga strokovna in zainteresirana javnost.

Tabela 8: Potencialni koristniki in obiskovalci vzorčne kmetije

Potencialni koristniki ponudbe in obiskovalci kmetije	Število
KMG na programskem območju	1.124
KMG v KOPOP	272
KMG v EK	45
Mladi kmetje	62
Javni zavodi	10
Šolska mladina	2.500
Predšolska mladina	700
Projekti in programi	4
Potencialni tedenski obiskovalci	50

Vir: Statistični podatki, registri in evidence PMSNS

2.3 USKLAJENOST INVESTICIJSKEGA PROJEKTA Z DRŽAVNO STRATEGIJO RAZVOJA SLOVENIJE, USMERITVAMI SKUPNOSTI, PROSTORSKIMI AKTI IN DRUGIMI DOLGOROČNIMI RAZVOJNIMI PROGRAMI IN USMERITVAMI

Investicijski projekt Ustanovitev in delovanja »vzorčne kmetije« z namenom spodbujanja kmetijstva na programskem območju je skladen s:

- a) Programom razvoja podeželja 2014-2021 (PRP), ki velja še za prehodno obdobje 2022
- b) Predlogom Skupne kmetijske politike 2023-2027 (v javni obravnavi novembra 2021)

Regionalne in medobčinske strategije

- a) Programom spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2021-2024 ter s spremembami in dopolnitvami tega Programa - podukrep 4.1. in 4.2. (Sklep Vlade RS št. 09502-1/2020/6, z dne 29.09.2021)
- b) Osnutkom strateškega dela **Regionalnega razvojnega programa regije Pomurje** za obdobje **2021–2027**, ki opredeljuje vizijo Pomurja: »**Zdravo. Pomurje 2030**«. Razvojna vizija regije je podprta s tremi strateškimi razvojnimi cilji: (1) zdravo naravno, družbeno in gospodarsko okolje, (2) zdrava hrana in vitalno podeželje in (3) zdravo staranje in povezana družba.

Razvojna specializacija predstavlja način osredotočenja in aktiviranja regijskega potenciala, ki omogoča razvojno prestrukturiranje regije v smeri njenih dolgoročnih primerjalnih prednosti. Pomurje vidi razvojno specializacijo v trajnostnih, integriranih in inovativnih rešitvah na področjih, povezanih z zdravjem – od zdravega okolja in zagotavljanja privlačnosti regije za priseljevanje ustvarjalnih in inovativnih mladih do pridelave in predelave zdrave hrane ter omogočanja pogojev in spodbujanja storitev za zdravo staranje. Kmetijstvo je področje, ki zaradi geografskih, zgodovinskih, kadrovskih in kulturnih specifik predstavlja primerjalno prednost Pomurja v primerjavi z ostalimi regijami v Sloveniji.

Prostorski ureditveni načrti in lokacijske informacije

- a) Občine Lendava
- b) Občine Dobrovnik
- c) Občine Šalovci
- d) Občine Moravske Toplice
- e) Občine Hodoš.

3. ANALIZA TRŽNIH MOŽNOSTI

Vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije« ima za namen nepridobitno podporo razvoju kmetijskih in živilskih dejavnosti na narodnostno mešanem območju v Pomurju, ki bo dostopna vsem državljanom Republike Slovenije, z namenom predstavitve primerov dobrih praks, inovativnih pristopov kmetovanja in medsebojnega povezovanja pridelovalcev. Namen je, da »vzorčna kmetija« predstavlja stično točko primerov dobrih praks za področje kmetijstva na tem območju in nudi vse potrebne informacije, znanje, priporočila in druge nepridobitne storitve za spodbujanje razvoja kmetijstva na tem območju.

Investitor PMSNS v primeru te investicije ne more govoriti o tržnih možnostih, ker gre za vzpostavitev »vzorčne kmetije«, katere delovanje bo nepridobitno in bo nudilo brezplačno podporo razvoju kmetijske in živilske dejavnosti narodnostno mešanega območja v obliki strokovnega svetovanja, predstavitev dobrih praks in novitet.

Lahko pa govorimo o priložnostih pridelovalcev, predelovalcev in drugih ponudnikov programskega območja, ki predstavljajo glavno ciljno skupino v izvajanju projekta vzpostavitve vzorčne kmetije kot spodbujevalca razvoja kmetijstva na tem območju. Kot posledica delovanja vzorčne kmetije se tako pridelovalcem z območja madžarske narodne skupnosti ponujajo naslednje priložnosti:

Organizirana prehrana v javnih zavodih

Pomembno je, da se že v vrtcih in šolah promovira zdrava lokalna hrana. Takšna promocija lahko pripomore k zavedanju, da je lokalna hrana kakovostnejša in da so lokalni dobavitelji hrane zelo pomembni pri doseganju te kakovosti. S tem lahko precej spremenimo odnos lokalnega prebivalstva do kmetijstva, hrane in njenega izvora. Javni zavodi, ki nudijo dnevne obroke hrane, so pomembna tržna niša za lokalne pridelovalce hrane. Na to ciljno skupino bo usmerjena promocija lokalno pridelane hrane iz vzorčne kmetije z namenom, da se okrepi sodelovanje z lokalnimi dobavitelji.

Tabela 9: Število vključenih oseb v organizirano prehrano v javnih zavodih :

Vrsta institucije:	Št. oseb./dan	Obrok mali	Obrok srednji	Obrok velik
Šole:				
-Lendava I	676		676	
-Lendava II	85		85	
-Lendava srednja	327		327	
-Genterovci	110		110	
-Dobrovnik	156		156	
-Prosenjakovci	156		156	
Vrtci:				
-Lendava	398	398		
-Dobrovnik	45	45		
Domovi starejših:				
-Lendava	367			367
-Hodoš	112			112
Število obrokov/dan	2.432	443	1.510	479

Vir: Vprašalnik in podatki PMSNS, januar 2021

Prehranska podpora turistični destinaciji

Narodnostno mešano območje je pomembna turistična mikro regija. Moravske Toplice in Lendava sta uvrščeni med nosilne turistične destinacije in nosilce tako imenovanega »Termalnega turizma« (Strategija razvoja turizma, MGRT). V občinah, ki sodijo na narodnostno mešano območje, je cca 2300 nočitvenih zmogljivosti in več kot 550.000 nočitev letno. Večina nočitvenih zmogljivosti je v hotelih različnih kategorij. Gre za veliko tržno nišo za prodajo lokalno pridelane hrane. Takšna dobaviteljska veriga se še ni vzpostavila, ker je ponudba lokalne hrane premalo promovirana in premalo organizirana. Turisti, ki prihajajo v Pomurje so potencialni obiskovalci informacijsko-promocijskega centra, promocijske tržnice in dislociranih lokacij na programskem območju.

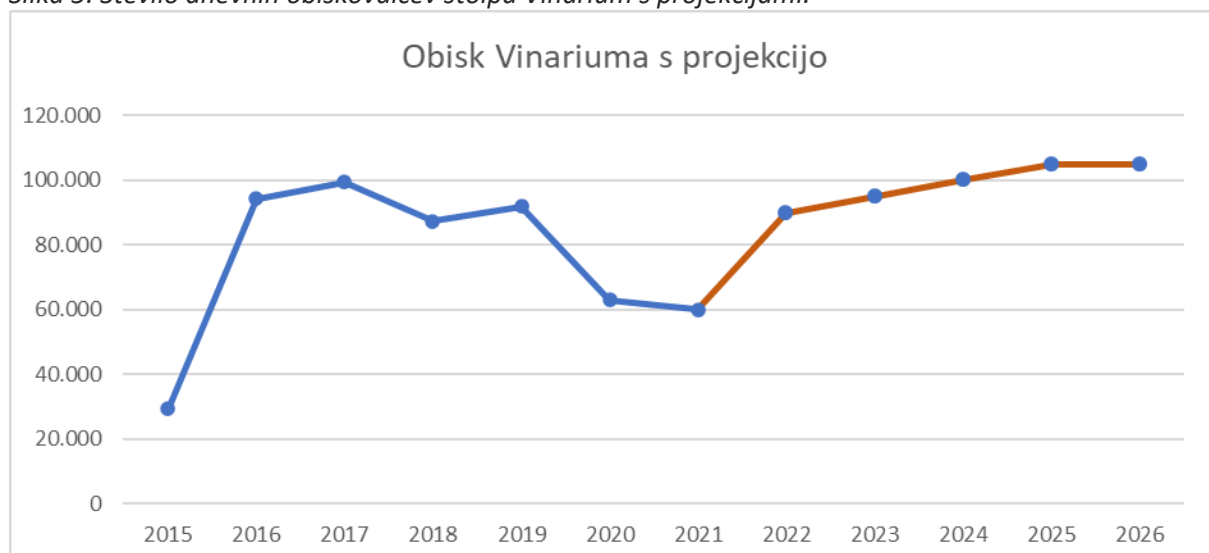
Tabela 10: Nočitvene kapacitete in zasedenost vodilne turistične destinacije:

Hotelske nastanitve:	Hotelske nastanitve	Izven hotelske nastanitve:	Skupna ponudba nočitev:	% zasedenosti:	Letna ocena nočitev:	Letno število gostov:
Moravske toplice	1.400 postelj	250 postelj	1.650 postelj	65%	386.100	155.000
Lendava	550 postelj	100 postelj	650 postelj	72%	168.480	67.392
Skupaj:	1.950 postelj	350 postelj	2.300 postelj		554.580	222.392

Dnevni turisti in kulinarčne prireditve

Dvojezično območje ima turistične točke, ki pritegnejo veliko število dnevnih obiskovalcev. Med najbolj obiskane sodita vinsko turistična cesta s stolpom Vinarium v Lendavi ter Bukovniško jezero v Dobrovniku. Obiskovalci turističnih točk so veliki degustatorji ter promotorji lokalne hrane in lokalnih kulinarčnih specialitet. Pri tem so pomembne tudi kulinarčne prireditve, kot so: Bogračfest in Kuhanje ribje čorbe v Lendavi ter Dnevi špargljev v Dolgi vasi, ki pritegnejo na tisoče obiskovalcev. Letno je registriranih več kot 100.000 takšnih obiskovalcev. K temu veliko prispeva tudi PMSNS, ki organizira turistične in študijske obiske partnerskih organizacij iz Madžarske, Slovaške, Romunije, Vojvodine in Ukrajine. Kulinarika postaja pomemben dejavnik turistične ponudbe, promotor območja in priložnost za lokalne pridelovalce hrane.

Slika 5: Število dnevnih obiskovalcev stolpa Vinarium s projekcijami:

Vir: Razvojni program mikro regije, 2021

Turisti in dnevni obiskovalci marketinško uspešnih lokacij so lahko dobri promotorji lokalno pridelane hrane, ponudnikov in celotnega programskega območja. **Promocijske dejavnosti bodo v veliki meri**

usmerjene na to ciljno skupino, izobraževalne in motivacijske pa na pridelovalce, ki sedaj še ne sledijo povpraševanju.

Oskrba slovenskega trga-tržne niše

Narodnostno mešano območje v Pomurju - »mikro regija« se bo bolj ambiciozno vključilo v oskrbo slovenskega trga s šparglji (tradicija in znanje lokalnih pridelovalcev), zelenjavo (rastlinjaki in geotermalna energija) in namiznim grozdem (prestrukturiranje vinogradništva).

Obravnavano območje ima tradicijo v pridelavi špargljev in išče možnosti za širitev te dejavnosti iz sedanjih 10 hektarjev na 30 hektarjev špargljev. S tem bi postali največji domači dobavitelj špargljev v Sloveniji in bi v veliki meri zapolnili povpraševanje, ki mu sedaj ne sledimo. Na območju Lendave so največji potenciali geotermalne energije, ki se uporablja tudi za ogrevanje rastlinjakov in izven sezonsko pridelavo hrane. Velik problem predstavlja propadanje in brezperspektivnost vinogradništva.

Kljub temu, da bo delovanje »vzorčne kmetije« nepridobitno, pa bodo v okviru delovanja vzorčne kmetije nastali določeni prihodki. Večji del pridelkov iz vzorčne kmetije se bo uporabilo v okviru dejavnosti na kmetiji (pri izobraževanju, pri vzorčni predelavi, promociji pridelkov in izdelkov, malice za zaposlene in udeležence izobraževanj, ...), kljub temu pa bodo na vzorčni kmetiji nastali določeni presežki kmetijskih proizvodov, ki bodo namenjeni prodaji:

- prodaja špargljev, jedilnega grozdja in drugih pridelkov iz vzorčnih nasadov,
- prodaja plemenskih živali, prodaja mesa, izločenih živali in drugo iz živinorejske proizvodnje na kmetiji,
- prodaja dodelanih in predelanih proizvodov iz vzorčne kmetije in
- drugi proizvodi, ki bodo nastali v okviru delovanja kmetije.

4. ANALIZA VARIANT Z OCENO INVESTICIJSKIH STROŠKOV IN KORISTI TER IZRAČUNI UČINKOVITOSTI ZA EKONOMSKO DOBO INVESTICIJE

4.1 Varianta »brez investicije«

Predvideva sprejem odločitve, da se vzpostavitev vzorčne kmetije z informacijsko razvojnim središčem ne izvede. V tem primeru bi država prihranila predvidene vire financiranja za izvedbo podukrepa 4.1. iz Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti v obdobju 2021-2024 oziroma jih preusmerila na druge vsebine ali druga območja. **To bi imelo dolgoročne negativne posledice za socialno-ekonomski položaj madžarske narodne skupnosti in obravnavano programsko območje.** V tem primeru se ne bi dosegle s programom predvidene družbene koristi. Povečale bi se potrebe po socialnih izdatkih države in drugih državnih intervencijah za to območje.

V primeru, da se na narodnostno mešanem območju ne pristopi k aktivnemu spodbujanju sprememb, se bodo zaznani negativni trendi nadaljevali in problemi poglobljali. Brez vzorčne kmetije in obravnavane investicije ne bo točke, ki bi povezovala manjše kmetijske pridelovalce in generirala uvajanje potrebnih novitet. Območje bo počasneje sledilo ciljem Programa razvoja podeželja 2014-2022 in ciljem Skupne kmetijske politike 2023-2027, kar pomeni, da se bo razvojni zaostanek povečeval. Nadaljevalo se bo krčenje vinogradov, opuščanje tradicionalnih vinogradniških leg, zaraščanje travnikov in njiv in uničevanje tradicionalne kulturne krajine. Dopolnilne dejavnosti ne bodo dobile potrebnega zagona, ostale bodo le na ravni ljubiteljske dejavnosti posameznikov in brez večjih možnosti za razvoj.

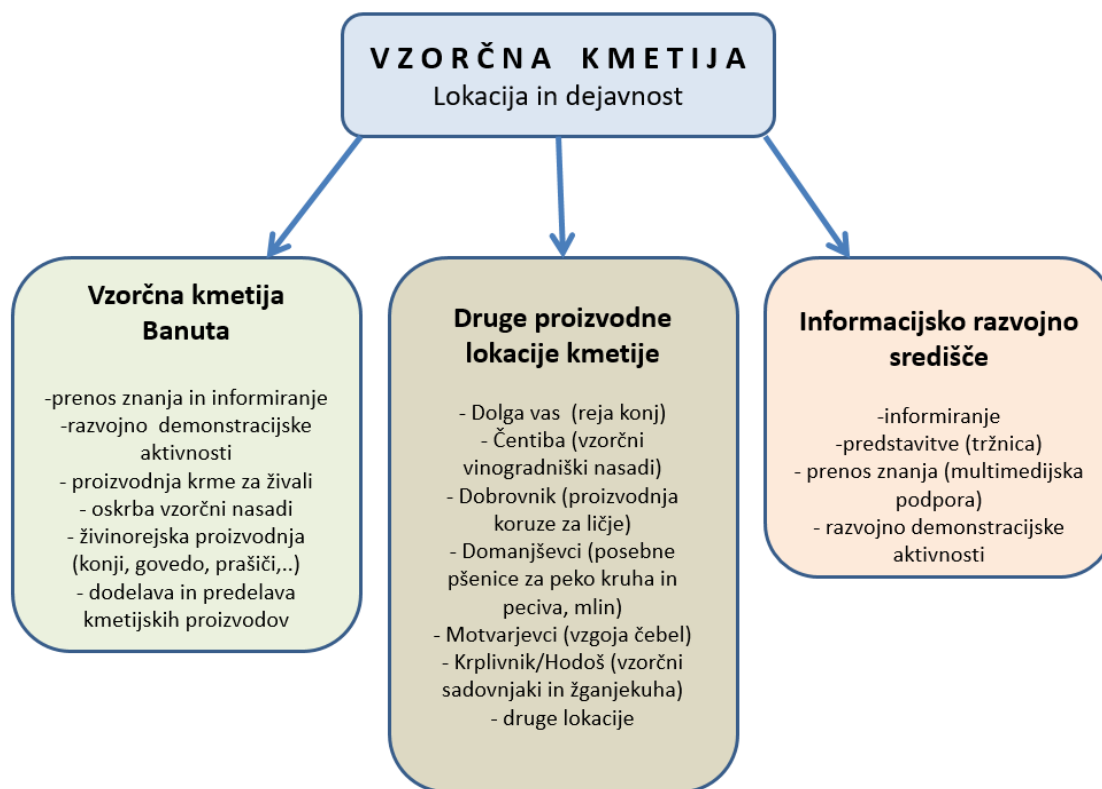
Brez razvojno informacijske dejavnosti območje ne bo sledilo novitetam, razvoju, dobrim praksam in potrebam po uvajanju programov z višjo dodano vrednostjo. Brez investicije ne bo pravega preboja na področju vzpostavljanja lokalnih dobaviteljskih verig, lokalne samooskrbe in povečanja uporabe kakovostne lokalno pridelane hrane. V okviru zunanjih proizvodnih lokacij »vzorčne kmetije« na narodnostno mešanem območju ne bo prišlo do ohranjanja tradicionalnih kmetijskih dejavnosti, znanj, veščin in kulturnega izročila. Oblikovalo se bo nekaj velikih in ekonomsko uspešnih kmetijskih gospodarstev, manjše družinske kmetije, ki imajo pomembno vlogo za kakovost življenja na narodnostno mešanem območju, pa bodo postopoma izginjale, kar bo okrepilo negativne demografske trende.

Na podlagi navedenega lahko zaključimo, da varianta »brez« investicije iz razvojnega vidika in vidika krepitve socialno-ekonomskega položaja avtohtone madžarske narodne skupnosti, ni sprejemljiva, saj ne prinaša rešitve demografske problematike, ne krepi ekonomskega razvoja, ne omogoča razvoja kmetijske panoge in ne prispeva k manjši brezposelnosti. V primeru izbire variante »brez investicije« investicijski stroški sicer ne nastanejo, vendar tudi ne bo možnosti za doseganje merljivih in nemerljivih družbenih učinkov glede razvoja programskega območja. Razvojno zaostajanje programskega območja bo še izrazitejše. Narasli bodo socialni transferji in stroški drugih intervencij države na to območje. V tem primeru ne bo možnosti koriščenja dodeljenih državnih sredstev iz naslova Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti.

4.2. Varianta »z investicijo«

Predvideva nakup zemljišč, objektov in pomožnih objektov, dograditev potrebnih zmogljivosti, rekonstrukcije, obnove, opremljanje ter razvoj vsebin potrebnih za vzpostavitev in delovanje »vzorčne«-učne kmetije narodnostno mešanega območja v Pomurju. Investicija se bo izvajala na centralni lokaciji v Banuti, na njenih dislociranih lokacijah (Dolga vas, Čentiba, Dobrovnik, Domanjševci, Motvarjevci, Krplivnik/Hodoš) ter v informacijsko razvojnem središču vzorčne kmetije v Lendavi.

Slika 6: Prikaz dejavnosti »vzorčne kmetije« po lokacijah

Vir: Damjan Jerič, januar 2022

Varianta z investicijo vključuje naslednje vrste investicij:

A- Priprava projektne in investicijske dokumentacije ter nadzor: priprava strokovnih podlag in konceptov za pripravo projektne dokumentacije, priprava DIIP, Predinvesticijske zasnove in Investicijskega programa. Priprava investicijske dokumentacije: IDZ, PGD, PIZ, PID. Gradbeni in varnostni nadzor pri izvajanju investicije.

B - Nakup zemljišč: nakup 15 ha kmetijskih zemljišč v sklopu nakupa kmetije Banuta, ki bo realizirana v letu 2022 in 5 ha kmetijskih zemljišč na dislociranih lokacijah v letu 2023.

C - Nakup objektov in pomožnih objektov: nakup objektov, pomožnih objektov in pripadajočih stavbnih zemljišč na kmetiji Banuta v letu 2022 in objekta za informacijsko razvojno središče vzorčne kmetije v Lendavi.

D - Vzpostavitev produkcijskih površin in čred: vzorčni nasadi špargljev in grozdja, vzpostavitev črede govedi, konjev, drobnice in skupine prašičev. Vzpostavitev razstavnega vrta domačih živali.

E - Gradnja pomožnih objektov in manjkajoče infrastrukture: pomožni objekti za konjerejo, govedorejo, drobnico, prašičerejo, perutninarstvo in ureditev infrastrukture ter okolice.

F - Rekonstrukcije in investicijsko vzdrževanje: funkcionalna in estetska prilagoditev objektov kmetije, dislociranega informacijskega središča in drugih lokacij vzorčne kmetije.

G - Tehnološko in funkcionalno opremljanje kmetije: tehnološka linija za predelavo zelenjave, tehnološka linija za predelavo sadja in tehnološka linija za predelavo mesa. Nabava kmetijske mehanizacije ter opreme za vzrejo in nego živine, nabava opreme za spremljanje pogojev pridelave in spremljanje kakovosti, energetska samooskrba, krožno gospodarjenje z odpadki kmetije ter optimiranje proizvodnje in uporaba presežkov.

Slika 7: Idejna zasnova »vzorčne kmetije« v Banuti

Po izvedeni investiciji bo na dvojezičnem območju v Pomurju vzpostavljena vzorčna kmetija kot poučni in podporni center za vse, ki želijo širiti ali povečati svojo kmetijsko dejavnost, uvajati dopolnilne dejavnosti na kmetiji in iskati možnosti za večjo ekonomsko uspešnost manjših kmetijskih gospodarstev. Vzpostavljeni bodo pogoji za širitev dejavnosti konjereje, ki je tradicionalno povezana s pripadniki madžarske narodnosti. Delujoče dislocirane lokacije vzorčne kmetije bodo namenjene spodbujanju dejavnosti povezane s tradicionalno kmetijsko dejavnostjo območja. Vrtci, šole in domovi starejših bodo prejemale degustacijske obroke iz vzorčnih nasadov kmetije, kar bo pripomoglo

k osveščanju prebivalstva glede pozitivnih učinkov kakovostne in lokalno pridelane hrane in vzpostavljanju večjega obsega lokalne oskrbe.

Na turistično zanimivi lokaciji v Lendavi bo delovalo informacijsko ter razvojno središče vzorčne kmetije. Skrbelo bo za izvajanje programskih vsebin, prenos dobrih praks, uvajanje novitet in povezovanje pridelovalcev (skupni nastopi, predstavitve).

Slika 8: Lokacija informacijsko razvojnega središča v Lendavi

Investicija bo omogočila pogoje za krepitev socialno-ekonomske osnove narodnostno mešanega območja v Pomurju ter večjo iniciativnost območja pri vključevanju v izvajanje Programa razvoja podeželja 2014-2021 (2022) ter v aktivnosti predlagane Skupne kmetijske politike 2023-2027. Aktivnejše vključevanje, motiviranost in usposobljenost za odzivanje na priložnosti, ki jih prinaša Skupna kmetijska politika, je ključnega pomena za doseganje zastavljenih ciljev madžarske narodne skupnosti na področju socialno-gospodarske krepitve programskega območja. Vzorčna kmetija bo ključna podporna infrastruktura, ki bo pripomogla k temu, da se bo obravnavano območje odzivalo na priložnosti in sodelovalo pri doseganju družbeno koristnih ciljev.

Družbeno koristni učinki investicije bodo na področju:

- prenosa znanj, sodelovanja in povezovanja
- povečanja obsega ekološkega kmetovanja
- varstva okolja povezanega s kmetijskimi dejavnostmi
- razvoja infrastrukture na podeželju in narodnostno mešanem območju
- spodbujanja generacijske pomladitve
- odzivanja na podnebne spremembe in povečanje odpornosti
- uvajanje programov za pametne in raznolike kmetijske dejavnosti
- krepitev socialno-ekonomske osnove podeželja in narodnostno mešanega območja

Zaradi pričakovanih družbenih koristi investicije, ki bodo okrepile socialno-ekonomski položaj madžarske narodne skupnosti in programskega območja ter večjih dolgoročnih družbenih koristi v primerjavi s stroški investicije, je varianta »z investicijo« sprejemljiva varianta. Vzorčna kmetija bo imela poslanstvo in dejavnosti povezane s proizvodnimi, izobraževalnimi in promocijskimi vsebinami, povezanimi s kmetijstvom na narodnostno mešanem območju. Glede na izkazane potrebe, javni interes ter pomembnost programa za madžarsko narodno skupnost pričakujemo, da je investicija upravičena predvsem na podlagi pričakovanih družbenih koristi, ki bodo rezultat te investicije.

4.3. Ocena investicijskih stroškov

V nadaljevanju so prikazani stroški za varianto »z investicijo«, saj v primeru variante »brez investicije«, stroški investicije ne nastanejo.

Ocene stroškov investicije so narejene na naslednjih predpostavkah:

- Vrednost nakupa objektov in pomožnih objektov je povzeta iz cenilnega elaborata za te nepremičnine.
- Ocenjena vrednost vzpostavitve produkcijskih površin je določena na podlagi kalkulacij, s katerimi razpolaga Kmetijsko gozdarski zavod Murska Sobota.
- Stroške tehnološkega opremljanja so ocenile strokovne službe Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota na podlagi izkušenj in internih informacij.
- Pri izračunu investicijske vrednosti po stalnih cenah so upoštevane cene iz oktobra 2021.
- Vrednosti stroškov posamezne investicije, razen stroškov dela, stroškov nakupa stavbnih zemljišč in objektov ter stroškov nakupa kmetijskih zemljišč, vključujejo DDV.

Vrednosti stroškov za posamezne investicije v okviru celotne investicije, razen stroškov dela, stroškov najemnin in stroškov nakupa zemljišč, vsebujejo DDV. Investitor PMSNS si kot javni zavod ne more odbijati DDV in ga smatra za upravičen strošek projekta.

Tabela 11: Ocena stroškov investicije po posameznih vrstah stroškov in dinamiki investiranja v stalnih cenah v EUR

Št.	Postavka	2022	2023	2024	Skupaj:
1	A-Priprava in spremljanje investicije				
	Priprava projektne in investicijske dokumentacije	156.271	42.312	13.869	212.452
	Nadzor in varnost		45.164	25.000	70.164
	<i>Skupaj 1</i>	<i>156.271</i>	<i>87.476</i>	<i>38.869</i>	<i>282.616</i>
	DDV 22%	34.380	19.245	8.551	62.176
	<i>Skupaj 1 z DDV</i>	<i>190.651</i>	<i>106.721</i>	<i>47.420</i>	<i>344.792</i>
2	B-Nakup zemljišč				
	<i>Skupaj 2</i>	<i>318.530</i>	<i>144.310</i>		<i>462.840</i>
3	C-Nakup objektov in pomožnih objektov				
	Osrednji objekt Banuta	441.895			441.895
	Pomožni objekti Banuta	94.610			94.610
	Informacijsko in razvojno središče	523.090			523.090
	<i>Skupaj 3</i>	<i>1.059.595</i>			<i>1.059.595</i>
4	D-Vzpostavitev produkcijskih površin in čred				
	Vzorčni nasadi		53.525	50.000	103.525
	Vzorčne črede		55.708	54.795	110.503
	<i>Skupaj 4</i>		<i>109.233</i>	<i>104.795</i>	<i>214.028</i>
	DDV		17.067	16.205	33.272
	<i>Skupaj 4 z DDV</i>		<i>126.300</i>	<i>121.000</i>	<i>247.300</i>
5	E-Gradnja pomožnih objektov in manjkajoče infrastrukture				
	<i>Skupaj 5</i>		584.918	428.623	1.013.541
	DDV		128.682	94.297	222.979
	<i>Skupaj 5 z DDV</i>		<i>713.600</i>	<i>522.920</i>	<i>1.236.520</i>
6	F-Rekonstrukcije in investicijsko vzdrževanje				
	Osrednji objekt Banuta		197.591		197.591
	Pomožni objekti Banuta		182.458		182.458
	Informacijsko in razvojno središče		81.967	412.295	494.262
	<i>Skupaj 6</i>		<i>462.016</i>	<i>412.295</i>	<i>874.311</i>
	DDV		101.644	90.705	192.349
	<i>Skupaj 6 z DDV</i>		<i>563.660</i>	<i>503.000</i>	<i>1.066.660</i>
7	G-Mehanizacija, tehnološko in funkcionalno opremljanje kmetije				
	Mehanizacija	185.000	120.798	75.723	381.521
	Tehnološka oprema	104.079	275.603	161.596	541.278
	Druga oprema	97.130	203.770	182.730	483.630

	Skupaj 7	386.209	600.171	420.049	1.406.429
	DDV	84.966	132.038	92.411	309.415
	Skupaj 7 z DDV	471.175	732.209	512.460	1.715.844
8	Drugi materialni in posredni stroški, storitve				
	Skupaj 8	50.000	60.000	60.000	170.000
	DDV	11.000	13.200	13.200	37.400
	Skupaj 8 z DDV	61.000	73.200	73.200	207.400
	Skupaj 1-8 (neposredni stroški)	1.970.605	2.048.124	1.464.631	5.483.360
	DDV	130.346	411.876	315.369	857.591
	Skupaj z DDV	2.100.951	2.460.000	1.780.000	6.340.951
9	Posredni stroški projekta				
	Stroški dela	61.250	100.000	100.000	261.250
	Materialni stroški in storitve v povezavi z delom	14.589	32.787	32.787	80.163
	Skupaj 9	75.839	132.787	132.787	341.413
	DDV	3.210	7.213	7.213	17.636
	Skupaj 9 z DDV	79.049	140.000	140.000	359.049
	Skupna vrednost investicije brez DDV: od 1 do 9	2.046.444	2.180.911	1.597.418	5.824.773
	DDV	133.556	419.089	322.582	875.227
	Skupaj z DDV	2.180.000	2.600.000	1.920.000	6.700.000

Skupna ocenjena vrednost investicije znaša **6.700.000,00 EUR**.

Tabela 12: Ocena skupnih stroškov projekta po stalnih cenah v EUR

	2022	2023	2024	Skupaj
Skupna vrednost investicije brez DDV	2.046.444	2.180.911	1.597.418	5.824.773
DDV	133.556	419.089	322.582	875.227
Skupaj z DDV	2.180.000	2.600.000	1.920.000	6.700.000

Tabela 13: Ocena investicijskih stroškov skupno po posameznih vrstah vlaganj in dinamiki vlaganj v stalnih cenah v EUR

Postavka	2022	2023	2024	Skupaj:
A-Stroški priprave dokumentacije	190.651	106.721	47.420	344.792
B-Nakup zemljišč	318.530	144.310		462.840
C-Nakup objektov in pomožnih objektov	1.059.595			1.059.595
D-Vzpostavitev produkcijskih površin in čred		126.300	121.000	247.300
E-Gradnja pomožnih objektov in manjkajoče infrastrukture		713.600	522.920	1.236.520
F-Rekonstrukcije in investicijsko vzdrževanje		563.660	503.000	1.066.660
G-Mehanizacija, tehnološko in funkcionalno opremljanje kmetije	471.175	732.209	512.460	1.715.844
Drugi materialni in posredni stroški, storitve	61.000	73.200	73.200	207.400
Posredni stroški projekta	79.049	140.000	140.000	359.049
Skupaj	2.180.000	2.600.000	1.920.000	6.700.000

Investicija bo realizirana fazno znotraj časovnega obdobja 2022-2024. Vire za financiranje investicije v celoti zagotavlja Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS (v nadaljevanju MKGP) na podlagi Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2021-2024 (Sklep vlade RS št. 09502-1/2020/6 z dne 29.9.2021). Sredstva se bodo dodeljevala na podlagi tripartitne pogodbe sklenjene med MKGP, ARSKTRP in PMSNS.

Upravičeni in neupravičeni stroški investicije

Celotna investicija se bo realizirala na podlagi upravičenih stroškov v okviru podukrepa 4.1 v Programu krepitve gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti. Intenzivnost pomoči v okviru podukrepa 4.1 znaša 100 % upravičenih stroškov. Posebej ne prikazujemo upravičenih in neupravičenih stroškov, ker investicija nima predvidenih neupravičenih stroškov. Investitor PMSNS si kot javni zavod ne more odbijati DDV in ga smatra za upravičen strošek projekta.

4.4. Predstavitev družbenih učinkov in koristi

Investicija ne izkazuje neposrednih ekonomskih učinkov, ker ni temu namenjena. Upravičena je na podlagi širših družbenih učinkov, ki niso neposredno merljivi z denarjem.

Družbene koristi, ki se ne dajo izraziti v denarju so:

- Prenos dobrih praks in znanj na programsko območje bo spodbudilo vlaganja v kmetijske dejavnosti in njihovo uspešnost.
- Povečanje ponudbe špargljev, zelenjave in grozdja bo prispevalo k večji oskrbi slovenskega trga z domačimi pridelki in povečalo zanesljivost ponudbe. Imelo bo pomembno vlogo pri oblikovanju lokalnih dobaviteljskih verig.

-
- Uvajanje novitet na področju krožnega gospodarjenja na kmetijah je pomembno za povečanje energetske in okoljske učinkovitosti manjših kmetijskih gospodarstev. Vplivalo bo tudi na zmanjšanje stroškov in ekonomsko učinkovitost.
 - Povezovanje in večja učinkovitost kmetijskih gospodarstev je pomembna za skupne nastope na trgu ter oblikovanja zanesljive in ekonomsko zanimive ponudbe. To je tudi pogoj za zanesljivo oskrbo lokalnih potreb.
 - Večji obseg ekološke pridelave hrane in lokalne oskrbe je pomembno za izboljšanje kakovosti ponudbe in zmanjšanje kroničnih obolenj.
 - Večji obseg dopolnilnih dejavnosti na kmetijah bo povečalo ekonomsko uspešnost manjših kmetijskih gospodarstev in celotnega programskega območja ter povečalo motivacijo lokalnega prebivalstva za angažiranje na področju kmetijskih dejavnosti.
 - Večja razpoznavnost območja bo pripomogla k večjemu povpraševanju, trženjski uspešnosti in ekonomski učinkovitosti celotnega območja.
 - Zmanjšanje količin zavržene hrane je povezano s cilji EU, ekonomsko učinkovitostjo in solidarnostjo v družbi.
 - Varovanje kulturne krajine in urejenosti podeželja je splošen javni interes in pomemben dejavnik kakovosti bivanja.
 - Izboljšanje pogojev za ohranitev poseljenosti programskega območja in kakovostno bivanje je neposredno povezano z odnosom države do avtohtone madžarske narodne skupnosti, upoštevanjem določil Ustave RS in mednarodnih zavez povezanih z zaščito manjšin v Sloveniji.

4.5. Izračuni učinkovitosti za ekonomsko dobo investicije

Referenčno obdobje investicije znaša 15 let, zato smo koristi in stroške širše družbene skupnosti v zvezi z investicijo ocenili za 15 let. Predvidena investicija bo v veliki meri vplivala na izboljšanje izobrazbene strukture, organiziranost, prepoznavnost in s tem tudi na ekonomsko stanje predvsem kmečkega prebivalstva in tudi delno na drugo prebivalstvo na območju bivanja madžarske narodne skupnosti. Ocenjujemo, da bo ta ekonomski učinek v višini 670.000 € na leto po izvedbi investicije.

Osnova za izračun ekonomskih meril je ekonomska analiza (ekonomski tok). Ekonomska neto sedanja vrednost je pozitivna in znaša 725.697 €. Ekonomska interna stopnja donosnosti večja od 5% in znaša 7,626 %.

Ekonomska naložbena merila so:

	Kazalnik	Vrednost
Ekonomska merila	Ekonomska NSV	725.697
	Relativna NSV %	13,54
	Ekonomska stopnja donosa	7,626

Na podlagi ekonomskih meril se ugotavlja, da je varianta »z investicijo« najbolj optimalna varianta.

5. ANALIZA VPLIVOV Z OPISOM POMEMBNEJŠIH VPLIVOV INVESTICIJE Z VIDIKA OKOLJSKE SPREJEMLJIVOSTI, ZAGOTAVLJANJA UČINKOVITE RABE PROSTORA IN SKLADNEGA REGIONALNEGA RAZVOJA TER TRAJNOSTNEGA RAZVOJA DRUŽBE

5.1 Analiza vplivov investicijskega projekta na okolje

Vplivi na okolje bodo pri izvedbi varstvenih in drugih projektnih aktivnosti zaradi pravilne organizacije in upoštevanjem tehničnih predpisov in pogojev ter upoštevanja predpisov varstva okolja in varstva pri delu zmanjšani na minimum. Načrtovanje in izvedba posegov bo opravljena na način, da bodo ti v najmanjši meri vplivali na okoljevarstvene razmere.

Pri izvedbi vseh projektnih posegov se bo dosledno upoštevalo vse predpise o varstvu narave. Pred izvedbo projektnih aktivnosti bodo pridobljena vsa potrebna soglasja in dovoljenja v skladu z naravovarstveno zakonodajo, hkrati pa bodo upoštevani vsi morebitni predpisani omilitveni in izravnalni ukrepi.

Pri naložbi bodo upoštevana vsa pravila, ki so potrebna za preprečevanje in zmanjševanje obremenjevanja okolja. Naložba ne bo povzročila večjega izkoriščanja naravnih virov, emisije v zrak bodo minimalne, prav tako bo minimalna poraba in emisije mineralnih snovi. Pri gradnjah in ureditvah bodo v največji meri uporabljeni lokalni materiali in surovine.

Naložba ne bo posegala v substanco naravnih virov ter zato ne bo ogrožala njihove redkosti in njihove regeneracijske in reprodukcijske sposobnosti, hkrati pa ni načrtovana intenzivna uporaba naravnih virov, ki bi lahko bistveno zmanjševala njihovo obnovljivost.

Naložba ne bo povzročila emisij, ki bi presegle mejne vrednosti snovi in energije v vodo, zrak, tla ter mejne vrednosti emisij.

V času izvajanja investicije ocenjujemo, da bodo vplivi na sestavine okolja neznatni. Predvsem investicija ne bo imela negativnih vplivov na okolje. Da bodo vplivi na okolje res minimalni se bodo pri načrtovanju in izvedbi investicije upoštevala naslednja izhodišča varovanja okolja:

- učinkovitost izrabe naravnih virov (energetska učinkovitost, učinkovita raba vode in surovin, okoljska učinkovitost)

- okoljska učinkovitost (uporaba najboljših razpoložljivih tehnik, uporaba referenčnih dokumentov, nadzor emisij tveganj, zmanjšanje končnih odpadkov in ločeno zbiranje odpadkov)
- trajnostna dostopnost (spodbujanje okolju prijaznejših načinov prevozov)
- zmanjšanje vplivov na okolje (izdelava poročil o vplivih na okolje oz. strokovnih ocen vplivov na okolje za posege, kjer je potrebno).

Investicija ne bo dodatno onesnaževala okolja, vode ali zraka, niti ne bo vplivala na povečanje hrupa v okolju. Z ekološkega vidika investicija ni sporna. Ocena vplivov se nanaša na izpolnjevanje predpisanih zahtev s področja varstva okolja in načel dobrega gospodarja.

5.2 Učinkovitost rabe prostora

Kmetija v Banuti

Slika 9: Lokacijska informacija Občine Lendava: št. 3512-0067/2021-2-(607)

Izsek grafičnega dela PUP za nižinski del občine Lendava M 1:2500 (Ur. list RS, št. 45/01, 66/02, 54/04 in 9/18)
Fotokopija je identična z originalom!

Informacijska in razvojna dejavnost*Slika 10: Lokacijska informacija Občine Lendava: št. 3512-0064/2021-2-(607)*

Izsek grafičnega dela PUP za mesto Lendava M 1:1000 (Ur. list RS, št. 45/01, 66/02, 54/04 in 74/10)
Fotokopija je identična z originalom!

5.3 Vpliv na regionalni in trajnostni razvoj družbe

Mrežna organiziranost in dislocirane lokacije vzorčne kmetije bodo imele pozitivne razvojne učinke v vseh petih občinah programskega območja. Vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije« ima za namen nepridobitno podporo razvoju kmetijskih in živilskih dejavnosti na narodnostno mešanem območju v Pomurju, ki bo dostopna vsem državljanom Republike Slovenije in drugim obiskovalcem. Dejavnosti vzorčne kmetije bodo prispevale tudi k ohranjanju narodne identitete pripadnikov madžarske narodne skupnosti in bodo pomembne za njihov razvoj in razvoj kmetijstva na tem območju. Namen »vzorčne kmetije« je med drugim zagotoviti prenos znanja na področju pridelave, reje in predelave; povezovanje kmetijskih proizvajalcev krožnega gospodarstva in trajnostnega razvoja na narodnostno mešanem območju.

Slika 11: Mrežna organiziranost in dislocirane dejavnosti vzorčne kmetije

Vir: DIIP Vzorcna kmetija, PMSNS 2021

Vzorčna kmetija bo dejavnosti izvajala tudi na dislociranih proizvodnih lokacijah programskega območja in s tem prispevala k razvoju vseh petih občin tega območja. Del načrtovanih vsebin se na teh lokacijah že odvija s tem, da niso povezane v neko učinkovito celoto.

1. Kmetija - Banuta
2. Informacijsko razvojno središče - Lendava
3. Konjenišтво - Dolga vas
4. Vinogradništvo - Gričevnati del (Lendava-Dobrovnik- Goričko)
5. Koruza za ličje - Dobrovnik
6. Žitarice in mlin - Domanjševci
7. Vzorčni sadovnjak in žganjekuha – Krplivnik/Hodoš
8. Vzorčni čebelnjak-Motvarjevci

6. ANALIZA ZAPOSLENIH PO POSAMEZNIH VARIANTAH TER VPLIVA NA ZAPOSLOVANJE Z VIDIKA EKONOMSKE IN SOCIALNE STRUKTURE DRUŽBE

6.1. Analiza zaposlenih v varianti »brez investicije«

Varianta »brez investicije« predstavlja obstoječe stanje zaposlenih brez novih zaposlitev.

6.2. Analiza zaposlenih v varianti »z investicijo«

Za potrebe izvajanja aktivnosti v okviru podukrepa 4.1 se bo zaposlilo 3,5 oseb. Od tega bosta dva zaposlena s VII. stopnjo izobrazbe in 1,5 osebe s V. stopnjo izobrazbe. Enako število zaposlenih načrtujemo tudi po zaključku izvedbe tega projekta.

Zaposleni bodo imeli nalogo izvajanja aktivnosti, ki so predvidene v okviru tega projekta. Za določene aktivnosti, ki jih ne bodo uspeli narediti zaposleni v okviru projekta, se bodo najeli zunanji sodelavci. Stroški le-teh so predvideni v okviru stroškov izvedbe posameznih aktivnosti.

Tabela 14: Načrt zaposlovanja

Število	Področje dela	Smer izobrazbe	Stopnja izobrazbe
1 oseba	Vodenje kmetijske proizvodnje	Kmetijska, veterina,...	7
1 oseba	Razvoj novih proizvodov, kakovost proizvodnje,	Živilska tehnologija, varna hrana, ...	7
1 oseba	Delo na kmetiji, oskrba živali, proizvodnja krme, oskrba vzorčnih nasadov, delo pri predelavi proizvodov, ...	Kmetijski tehnik	5
1/2 osebe	Vzdrževanje informacijskih sistemov in platforme	Informatika, ...	5

V spodnji tabeli so prikazani stroški zaposlitve delavcev v času trajanja projekta. Stroški zaposlenih v obdobju trajanja projekta bodo znašali 261.250 EUR. Stroške smo ocenili na osnovi povprečnih plač v javnem sektorju za predvideno stopnjo izobrazbe.

Tabela 15: Predvideni stroški zaposlenih oseb po letih in čas zaposlitve

Število	Leto 2022 (€)	Leto 2023 (€)	Leto 2024 (€)	Skupaj (€)	Predvideni čas zaposlitve
1 oseba	26.250	35.000	35.000	96.250	april 2022
1 oseba	17.500	35.000	35.000	87.500	junij 2022
1 oseba	10.000	20.000	20.000	50.000	junij 2022
½ osebe	7.500	10.000	10.000	27.500	april 2022
SKUPAJ	61.250	100.000	100.000	261.250	

Za potrebe dela zaposlenih na projektu načrtujemo tudi stroške najema prostorov za pisarne, v katerih bodo zaposleni delali, dokler se ne bodo uredili prostori v okviru vzpostavitve »vzorčne kmetije«. Načrtujemo še tudi druge stroške, ki bodo nastali pri delu zaposlenih: pisarniški material, informacijska tehnika, potni stroški, itd.

6.3. Vpliv na zaposlovanje z vidika ekonomske in socialne strukture družbe

Varianta »z investicijo« bo prispevala k izboljšanju zaposlitvenega stanja na območju madžarske narodne skupnosti. Načrtovana izvedba projekta v ustanovitev in delovanje »vzorčne kmetije« bi dolgoročno prispevala k izboljšanju zaposlitvenega stanja v tem delu Pomurja, prav tako bi se izboljšal ekonomski položaj tukajšnjih prebivalcev, saj je namen projekta, da se s pomočjo strokovne in tehnološke podpore, ki jo bo nudila vzorčna kmetija, spodbudi prebivalce z območja, kjer živijo pripadniki madžarske narodne skupnosti, k ohranjanju kmetijske dejavnosti, povečevanju obsega kmetijske proizvodnje, k širjenju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, k spodbujanju mladih za delo in zaposlovanje na kmetijskih gospodarstvih, kar vse bi imelo za posledico zmanjšanje brezposelnosti na tem območju in izboljšanje ekonomskega položaja prebivalcev.

7. OKVIRNI ČASOVNI NAČRT IZVEDBE INVESTICIJE Z DINAMIKO INVESTIRANJA PO VARIANTAH

Z izvajanjem projekta se prične v letu 2022 in se konča leta 2024. V primeru variante »brez investicije« aktivnosti za izvedbo ni, v primeru variante »z investicijo« pa bodo aktivnosti potekale po naslednjem časovnem načrtu, podrobneje predstavljenem na spodnji sliki.

Tabela 16: Časovni načrt izvedbe po fazah investicije

Faze investiranja	Obdobje investiranja
A-Stroški priprave dokumentacije	2022, 2023, 2024
B-Nakup zemljišč	2022, 2023
C-Nakup objektov in pomožnih objektov	2022
D-Vzpostavitev produkcijskih površin in čred	2023, 2024
E-Gradnja pomožnih objektov in manjkajoče infrastrukture	2023, 2024
F-Rekonstrukcije in investicijsko vzdrževanje	2023, 2024
G-Mehanizacija, tehnološko in funkcionalno opremljanje kmetije	2022, 2023, 2024
Drugi materialni in posredni stroški, storitve	2022, 2023, 2024
Posredni stroški projekta	2022, 2023, 2024

Varianta »z investicijo«, ki vključuje izvedbo aktivnosti za vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije« z namenom spodbujanja kmetijstva na programskem območju v obdobju 2022-2024, je ocenjena na **6.700.000,00 EUR** in zajema upravičene stroške. Dinamika investiranja med leti je predstavljena v spodnji tabeli.

Tabela 17: Dinamika investiranja po letih v EUR

Št.	Postavka	2022	2023	2024
1	A-Priprava in spremljanje investicije			
	Priprava projektne in investicijske dokumentacije	156.271	42.312	13.869
	Nadzor in varnost		45.164	25.000
	<i>Skupaj 1</i>	<i>156.271</i>	<i>87.476</i>	<i>38.869</i>
	DDV 22%	34.380	19.245	8.551
	<i>Skupaj 1 z DDV</i>	<i>190.651</i>	<i>106.721</i>	<i>47.420</i>
2	B-Nakup zemljišč			
	<i>Skupaj 2</i>	<i>318.530</i>	<i>144.310</i>	
3	C-Nakup objektov in pomožnih objektov			
	Osrednji objekt Banuta	441.895		
	Pomožni objekti Banuta	94.610		
	Informacijsko in razvojno središče	523.090		
	<i>Skupaj 3</i>	<i>1.059.595</i>		

4	D-Vzpostavitev produkcijskih površin in čred			
	Vzorčni nasadi		53.525	50.000
	Vzorčne črede		55.708	54.795
	<i>Skupaj 4</i>		<i>109.233</i>	<i>104.795</i>
	DDV		17.067	16.205
	<i>Skupaj 4 z DDV</i>		<i>126.300</i>	<i>121.000</i>
5	E-Gradnja pomožnih objektov in manjkajoče infrastrukture			
	Skupaj 5		584.918	428.623
	DDV		128.682	94.297
	<i>Skupaj 5 z DDV</i>		<i>713.600</i>	<i>522.920</i>
6	F-Rekonstrukcije in investicijsko vzdrževanje			
	Osrednji objekt Banuta		197.591	
	Pomožni objekti Banuta		182.458	
	Informacijsko in razvojno središče		81.967	412.295
	<i>Skupaj 6</i>		<i>462.016</i>	<i>412.295</i>
	DDV		101.644	90.705
	<i>Skupaj 6 z DDV</i>		<i>563.660</i>	<i>503.000</i>
7	G-Mehanizacija, tehnološko in funkcionalno opremljanje kmetije			
	Mehanizacija	185.000	120.798	75.723
	Tehnološka oprema	104.079	275.603	161.596
	Druga oprema	97.130	203.770	182.730
	<i>Skupaj 7</i>	<i>386.209</i>	<i>600.171</i>	<i>420.049</i>
	DDV	84.966	132.038	92.411
	<i>Skupaj 7 z DDV</i>	<i>471.175</i>	<i>732.209</i>	<i>512.460</i>
8	Drugi materialni in posredni stroški, storitve			
	<i>Skupaj 8</i>	<i>50.000</i>	<i>60.000</i>	<i>60.000</i>
	DDV	11.000	13.200	13.200
	<i>Skupaj 8 z DDV</i>	<i>61.000</i>	<i>73.200</i>	<i>73.200</i>
	Skupaj 1-8 (neposredni stroški)	1.970.605	2.048.124	1.464.631
	DDV	130.346	411.876	315.369
	Skupaj z DDV	2.100.951	2.460.000	1.780.000
9	Posredni stroški projekta			
	Stroški dela	61.250	100.000	100.000
	Materialni stroški in storitve v povezavi z delom	14.589	32.787	32.787
	<i>Skupaj 9</i>	<i>75.839</i>	<i>132.787</i>	<i>132.787</i>
	DDV	3.210	7.213	7.213
	<i>Skupaj 9 z DDV</i>	<i>79.049</i>	<i>140.000</i>	<i>140.000</i>
	Skupaj: od 1 do 9	2.046.444	2.180.911	1.597.418
	DDV	133.556	419.089	322.582
	Skupaj z DDV	2.180.000	2.600.000	1.920.000

Tabela 18: Ocena investicijskih stroškov skupno po posameznih vrstah vlaganj in dinamiki investiranja v stalnih cenah v EUR

Postavka	2022	2023	2024	Skupaj:
A-Stroški priprave dokumentacije	190.651	106.721	47.420	344.792
B-Nakup zemljišč	318.530	144.310		462.840
C-Nakup objektov in pomožnih objektov	1.059.595			1.059.595
D-Vzpostavitev produkcijskih površin in čred		126.300	121.000	247.300
E-Gradnja pomožnih objektov in manjkajoče infrastrukture		713.600	522.920	1.236.520
F-Rekonstrukcije in investicijsko vzdrževanje		563.660	503.000	1.066.660
G-Mehanizacija, tehnološko in funkcionalno opremljanje kmetije	471.175	732.209	512.460	1.715.844
Drugi materialni in posredni stroški, storitve	61.000	73.200	73.200	207.400
Posredni stroški projekta	79.049	140.000	140.000	359.049
Skupaj	2.180.000	2.600.000	1.920.000	6.700.000

8. OKVIRNA FINANČNA KONSTRUKCIJA POSAMEZNIH VARIANT Z OBVEZNO ANALIZO O SMISELNOSTI VKLJUČITVE JAVNO-ZASEBNEGA PARTNERSTVA

8.1. Ocena investicijskih stroškov

Ker v primeru variante »brez investicije« investicijski stroški ne nastanejo, v nadaljevanju obravnavamo samo varianto »z investicijo«.

Ocena investicijskih stroškov je bila pripravljena v fazi priprave projektne naloge v začetku leta 2021, pri čemer so ocene blaga in storitev ter investicij ocenjene na podlagi predhodnih izkušenj in preverjanja pri potencialnih izvajalcih. Stroški dela so ocenjeni na podlagi izkušenj iz podobnih projektov, izvedbe aktivnost ter terenskega dela in so podrobneje obrazloženi v projektni nalogi. Vrednost nakupa objektov in pomožnih objektov je povzeta iz cenilnega elaborata za te nepremičnine. Ocenjena vrednost stroškov za izvedbo gradbenih in obrtniških del je izdelana na podlagi arhitekturne zasnove in stroškov oziroma cen na primerljivih, že izvedenih investicijah. Ocenjena vrednost vzpostavitve produkcijskih površin je določena na podlagi kalkulacij s katerimi razpolaga Kmetijsko gozdarski zavod Murska Sobota. Stroške tehnološkega opremljanja so ocenile strokovne službe Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota na podlagi izkušenj in internih informacij.

Strokovne in informacijske podlage ocene investicije so se nanašale na:

- Pripravo ustrezne dokumentacije in spremljanje investicije
- Nakup zemljišč, objektov in pomožnih objektov
- Vzpostavitev produkcijskih površin in čred
- Gradnja pomožnih objektov in manjkajoče infrastrukture
- Rekonstrukcije in investicijsko vzdrževanje
- Tehnološko in funkcionalno opremljanje kmetije
- Druge materialne stroške
- Posredne stroške (stroški dela).

Pri investiciji gre za nakup zemljišč, objektov in pomožnih objektov, gradnjo novih pomožnih objektov, parkirišč in manjkajoče infrastrukture ter rekonstrukcije, adaptacije in opremljanje kmetije.

Tabela 19: Vrednost investicije po posameznih vrstah stroškov in dinamiki vlaganj v obdobju 2022-2024 v EUR

Št.	Postavka	2022	2023	2024	Skupaj:
1	A-Priprava in spremljanje investicije				
	Priprava projektne in investicijske dokumentacije	156.271	42.312	13.869	212.452
	Nadzor in varnost		45.164	25.000	70.164
	<i>Skupaj 1</i>	<i>156.271</i>	<i>87.476</i>	<i>38.869</i>	<i>282.616</i>
	DDV 22%	34.380	19.245	8.551	62.176
	<i>Skupaj 1 z DDV</i>	<i>190.651</i>	<i>106.721</i>	<i>47.420</i>	<i>344.792</i>
2	B-Nakup zemljišč				
	<i>Skupaj 2</i>	<i>318.530</i>	<i>144.310</i>		<i>462.840</i>
3	C-Nakup objektov in pomožnih objektov				
	Osrednji objekt Banuta	441.895			441.895
	Pomožni objekti Banuta	94.610			94.610
	Informacijsko in razvojno središče	523.090			523.090
	<i>Skupaj 3</i>	<i>1.059.595</i>			<i>1.059.595</i>
4	D-Vzpostavitev produkcijskih površin in čred				
	Vzorčni nasadi		53.525	50.000	103.525
	Vzorčne črede		55.708	54.795	110.503
	<i>Skupaj 4</i>		<i>109.233</i>	<i>104.795</i>	<i>214.028</i>
	DDV		17.067	16.205	33.272
	<i>Skupaj 4 z DDV</i>		<i>126.300</i>	<i>121.000</i>	<i>247.300</i>
5	E-Gradnja pomožnih objektov in manjkajoče infrastrukture				
	<i>Skupaj 5</i>		584.918	428.623	1.013.541
	DDV		128.682	94.297	222.979
	<i>Skupaj 5 z DDV</i>		<i>713.600</i>	<i>522.920</i>	<i>1.236.520</i>
6	F-Rekonstrukcije in investicijsko vzdrževanje				
	Osrednji objekt Banuta		197.591		197.591
	Pomožni objekti Banuta		182.458		182.458
	Informacijsko in razvojno središče		81.967	412.295	494.262
	<i>Skupaj 6</i>		<i>462.016</i>	<i>412.295</i>	<i>874.311</i>
	DDV		101.644	90.705	192.349
	<i>Skupaj 6 z DDV</i>		<i>563.660</i>	<i>503.000</i>	<i>1.066.660</i>
7	G-Mehanizacija, tehnološko in funkcionalno opremljanje kmetije				
	Mehanizacija	185.000	120.798	75.723	381.521
	Tehnološka oprema	104.079	275.603	161.596	541.278
	Druga oprema	97.130	203.770	182.730	483.630
	<i>Skupaj 7</i>	<i>386.209</i>	<i>600.171</i>	<i>420.049</i>	<i>1.406.429</i>
	DDV	84.966	132.038	92.411	309.415
	<i>Skupaj 7 z DDV</i>	<i>471.175</i>	<i>732.209</i>	<i>512.460</i>	<i>1.715.844</i>
8	Drugi materialni in posredni stroški, storitve				
	<i>Skupaj 8</i>	<i>50.000</i>	<i>60.000</i>	<i>60.000</i>	<i>170.000</i>
	DDV	11.000	13.200	13.200	37.400

	Skupaj 8 z DDV	61.000	73.200	73.200	207.400
	Skupaj 1-8 (neposredni stroški)	1.970.605	2.048.124	1.464.631	5.483.360
	DDV	130.346	411.876	315.369	857.591
	Skupaj z DDV	2.100.951	2.460.000	1.780.000	6.340.951
9	Posredni stroški projekta				
	Stroški dela	61.250	100.000	100.000	261.250
	Materialni stroški in storitve v povezavi z delom	14.589	32.787	32.787	80.163
	Skupaj 9	75.839	132.787	132.787	341.413
	DDV	3.210	7.213	7.213	17.636
	Skupaj 9 z DDV	79.049	140.000	140.000	359.049
	Skupna vrednost investicije brez DDV: od 1 do 9	2.046.444	2.180.911	1.597.418	5.824.773
	DDV	133.556	419.089	322.582	875.227
	Skupaj z DDV	2.180.000	2.600.000	1.920.000	6.700.000

Tabela 20: Vrednost investicije po skupinah vlaganj in dinamiki vlaganja po letih v stalnih cenah v EUR

Postavka	2022	2023	2024	Skupaj:
A-Stroški priprave dokumentacije	190.651	106.721	47.420	344.792
B-Nakup zemljišč	318.530	144.310		462.840
C-Nakup objektov in pomožnih objektov	1.059.595			1.059.595
D-Vzpostavitev produkcijskih površin in čred		126.300	121.000	247.300
E-Gradnja pomožnih objektov in manjkajoče infrastrukture		713.600	522.920	1.236.520
F-Rekonstrukcije in investicijsko vzdrževanje		563.660	503.000	1.066.660
G-Mehanizacija, tehnološko in funkcionalno opremljanje kmetije	471.175	732.209	512.460	1.715.844
Drugi materialni in posredni stroški, storitve	61.000	73.200	73.200	207.400
Posredni stroški projekta	79.049	140.000	140.000	359.049
Skupaj	2.180.000	2.600.000	1.920.000	6.700.000

8.2. Načrt in viri financiranja

Skupni upravičeni stroški projekta so ocenjeni na **6.700.000,00 EUR**. Vire za financiranje investicije v celoti zagotavlja Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS (v nadaljevanju MKGP) na podlagi Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2021-2024 (Sklep vlade RS št. 09502-1/2020/6 z dne 29.9.2021). Sredstva se bodo dodeljevala na podlagi tripartitne pogodbe sklenjene med MKGP, ARSKTRP in PMSNS.

Tabela 21: Viri financiranja investicije

Viri financiranja	2022	2023	2024	Skupaj:
MKGP	2.180.000	2.600.000	1.920.000	6.700.000
Ostali viri	0	0	0	0

8.3. Smiselnost vključitve javno-zasebnega partnerstva

Javno-zasebno partnerstvo v skladu zakonom (Ur. list RS, št. 127/06) predstavlja razmerje zasebnega vlaganja v javne projekte in/ali javnega sofinanciranja zasebnih projektov, ki so v javnem interesu, ter je sklenjeno med javnim in zasebnim partnerjem v zvezi z izgradnjo, vzdrževanjem in upravljanjem javne infrastrukture ali drugimi projekti, ki so v javnem interesu in katerih izvajanje je v javnem interesu, oziroma drugo vlaganje zasebnih ali zasebnih in javnih sredstev v zgraditev objektov in naprav, ki so deloma ali v celoti v javnem interesu, oziroma v dejavnosti, katerih izvajanje je v javnem interesu.

Obravnavani projekt zajema aktivnosti namenjene razvoju kmetijske dejavnosti in ohranjanju poseljenosti programskega območja, pri čemer so predvidene storitve in dejavnosti, ki so v javnem interesu. Ker pa projekt ne izkazuje tržnega interesa, se možnost javno-zasebnega partnerstva ocenjuje kot neobstoječa.

9. IZRAČUN FINANČNIH IN EKONOMSKIH KAZALNIKOV POSAMEZNIH VARIANT TER OPIS STROŠKOV IN KORISTI, KI SE NE DAJO OVREDNOTITI Z DENARJEM

9.1. Finančna analiza

Namen finančne analize je izračun kazalnikov finančnih rezultatov projekta.

Plan prihodkov v zvezi z obravnavano investicijo

Obravnavana investicija v vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije« je namenjena nepridobitni podpori razvoju kmetijskih in živilskih dejavnosti na narodnostno mešanem območju v Pomurju, ki bo dostopna vsem državljanom Republike Slovenije in drugim obiskovalcem, z namenom predstavitve primerov dobrih praks, inovativnih pristopov kmetovanja in povezovanja, itd. Celotna dejavnost vzorčne kmetije je namenjena tako za kmetijsko prebivalstvo kot tudi ostale prebivalce na programskem območju. V okviru »vzorčne kmetije« ne načrtujemo tržne dejavnosti, vendar pa bomo zaradi narave investicije, kjer bo prišlo do določene pridelave in proizvodnje, dobili tudi prihodke. Večji del pridelkov iz vzorčne kmetije se bo uporabilo v okviru dejavnosti na kmetiji (pri izobraževanju, pri vzorčni predelavi, promociji pridelkov in izdelkov, malice za zaposlene in udeležence izobraževanj,...), kljub temu pa bodo na vzorčni kmetiji nastali določeni prihodki zaradi prodaje presežkov pridelkov in proizvodov. Ti prihodki so:

- prodaja špargljev, jedilnega grozdja in drugih pridelkov iz vzorčnih nasadov,
- prodaja plemenskih živali, prodaja mesa, izločenih živali in drugo iz živinorejske proizvodnje na kmetiji,
- prodaja dodelanih in predelanih proizvodov iz vzorčne kmetije in
- drugi proizvodi, ki bodo nastali v okviru delovanja kmetije.

Ker trajni nasadi v prvih letih zasaditve nimajo pridelka in tudi vzreja živali nima v prvih letih prodajnih proizvodov pričakujemo da bodo prvi prihodki nastali z letom 2025. V tabeli prikazujemo prihodke »vzorčne kmetije« po zaključku investicije.

Tabela 22: Pričakovani prihodki »vzorčne kmetije« po zaključku investicije

Vrsta prihodka	Leto (EUR)			
	2025	2026	2027	2028 in naprej
Prodaja pridelkov iz rastlinske proizvodnje	2.500	13.000	18.000	18.000
Prodaja pridelkov iz živalorejske proizvodnje	5.500	13.500	13.500	16.500
Prodaja dodelanih in predelanih proizvodov	2.000	4.500	7.000	9.500
Drugi prihodki	1.000	2.000	3.000	4.000
SKUPAJ	11.000	33.000	41.500	48.000

Plan odhodkov v zvezi z obravnavano investicijo

V okviru investicijskega projekta smo obravnavali stroške, ki jih ima Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost z delovanjem vzorčne kmetije po zaključku investicije.

Oskrba kmetijskih površin

Vzorčna kmetija bo v okviru svojega delovanja obdelovala 20 ha kmetijskih površin (vzorčni trajni nasadi, njivske površine, travnate površine in ostale površine). V povprečju pričakujemo, da bodo stroški materiala in stroški storitev za oskrbo kmetijskih površin znašali 1.000 €/ha na leto. To pomeni, da bo na kmetiji za oskrbo kmetijskih površin 20.000 € stroškov letno.

Oskrba živali na kmetiji

Za oskrbo živali na vzorčni kmetiji ocenjujemo sledeče stroške: nakup koncentrirane in voluminozne krme, mineralno vitaminske dodatke, obnova črede živali, veterinarski stroški in drugi stroški. Letno načrtujemo stroškov za oskrbo živali v višini 15.000 €.

Drugi materialni stroški in storitve na kmetiji

S samim vzdrževanjem in delovanjem vzorčne kmetije načrtujemo tudi sledeče stroške: vzdrževanje objektov, oskrba z elektriko in vodo, stroški odpadnih vod, telekomunikacijski stroški in drugi stroški. Le-teh načrtujemo v višini 30.000 €/leto.

Stroški dela za delovanje vzorčne kmetije

Za potrebe delovanja kmetije načrtujemo zaposlitev 3,5 oseb, ki bodo skrbale za delovanje kmetije. Od tega bosta dva zaposlena s VII. Stopnjo izobrazbe in 1,5 oseb s V. stopnjo izobrazbe. V okviru stroškov delovne sile smo predvideli tudi druge materialne stroške in storitve v povezavi z delom. Strošek delovne sile načrtujemo v višini 140.000 EUR na leto.

Za oskrbo in delovanje vzorčne kmetije po izvedeni investiciji načrtujemo 205.000 € letnih stroškov.

Tabela 23: Pričakovani stroški »vzorčne kmetije« po zaključku investicije

Vrsta stroška	Leto (EUR)			
	2025	2026	2027	2028 in naprej
Oskrba kmetijskih površin	20.000	20.000	20.000	20.000
Oskrba živali na kmetiji	15.000	15.000	15.000	15.000
Drugi materialni stroški in storitve na kmetiji	30.000	30.000	30.000	30.000
Stroški zaposlenih	140.000	140.000	140.000	140.000
SKUPAJ	205.000	205.000	205.000	205.000

Nov dodatni odhodek projekta bo tudi amortizacija novih osnovnih sredstev, ki pa se le obračunava, ne pomeni pa tudi odliva v denarnem toku, niti odhodka v proračunu investitorja.

Podrobni izračuni so podani v prilogi: Finančni del investicijskega programa.

Izračun finančnih kazalnikov po statični in dinamični metodi za investicijski projekt

Metodološke predpostavke:

V investicijskem načrtu smo uporabili pristop primerjave prihodkov in odhodkov Madžarske narodne skupnosti »z« investicijo in »brez« investicije v prihodnjih letih. Zaradi poenostavitve in boljše preglednosti je v projekciji za varianto »z« investicijo in »brez« investicije prikazano le del stroškov in prihodkov, ki neposredno vplivajo na ekonomiko investicije.

Finančna donosnost naložbe:

Izračun donosnosti obravnavane investicije, ki je bila izračunana na osnovi stroškov in prihodkov investicije z vidika investitorja, je ob zahtevani 5% diskontni stopnji, pokazala negativno finančno donosnost predmetne naložbe. Tak rezultat je tudi pričakovan, saj ima pri predvideni investiciji investitor samo dodatne stroške.

Podrobni izračuni so podani v prilogi: Finančni del investicijskega programa.

Določitev finančnih virov za javni razpis (finančna vrzel)

V okviru javnega razpisa je določeno, da se bodo financirali upravičeni stroški v višini 100%. Pri tem je določeno, da je potrebno v primeru investicij, ki ustvarjajo prihodek le-tega odšteti od upravičenih stroškov v skladu z 55. členom UREDBE SVETA (ES) št. 1083/2006 o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu in uveljavitvi Uredbe (ES) št. 1260/1999.

Pri določitvi upravičenega izdatka evropskih sredstev smo upoštevali tudi »Navodilo za uporabo metodologije pri izdelavi analize stroškov in koristi«, ki ga je v okviru Evropske komisije pripravil generalni direktorat za regionalno politiko.

Pri izračunu zneska nepovratne pomoči EU smo uporabili podatke iz projekcije prihodkov in stroškov poslovanja projekta v ekonomski dobi investicije. Iz izračunov, ki so podani v okviru finančnega dela analize stroškov in koristi je razvidno, da je finančna vrzel $R = EE/DNC = 100\%$, tako da znaša najvišji znesek pomoči Evropske unije 100% priznane vrednosti projekta.

Metodologija

Predvidena investicija v postavitev »vzorčne kmetije« se financira iz dveh podukrepov znotraj ukrepa 4: Spodbujanje kmetijstva na programskem območju v okviru Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2021–2024.

- Podukrep 4.1: Vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije« z namenom spodbujanja kmetijstva na programskem območju
- Podukrep 4.2: Spodbujanje razvoja kmetijstva in kmetijskih proizvodov iz programskega območja

Tako je skupni projekt postavitve »vzorčne kmetije« razdeljen na dva vira financiranja. V okviru podukrepa 4.1 se vzpostavi kmetija (nakup objektov, zemljišč, kmetijske mehanizacije, opreme za predelavo ter stroške rekonstrukcije, dograditve objektov, zasaditev vzorčnih nasadov in drugo). V okviru podukrepa 4.2 pa se financira vsebinsko delovanje »vzorčne kmetije«. Ker imamo za vzpostavitev »vzorčne kmetije« dva vira financiranja, pripravljamo dve ločeni dokumentaciji. V okviru tega dokumenta obravnavamo aktivnosti podukrepa 4.1.

Projekcijo prihodkov in stroškov poslovanja vezanih na investitorja lahko jasno razdelimo med podukrepoma 4.1 in 4.2. Pri ugotavljanju drugih stroškov in koristi pri postavitvi »vzorčne kmetije« pa je delitev na podukrep 4.1 in 4.2 težje narediti.

Del investicije, ki spada v podukrep 4.1 sam po sebi lahko deluje kot kmetijska proizvodnja, tako da proizvaja kmetijske pridelke, jih predela in proda. Vendar pa je njen namen, da se postavi osnova (infrastruktura) za delovanje celotne »vzorčne kmetije«, ki bo izvajala tudi funkcijo spodbujanja razvoja kmetijstva in kmetijskih proizvodov iz programskega območja, kar je naloga podukrepa 4.2. Tako smo v učinkih drugih stroškov in koristi (družbenih koristi) v podukrepu 4.1 opisovali in vrednotili učinek celotnega projekta v »vzorčno kmetijo«. Finančno pa smo skušali razdeliti učinke na dva dela v podukrep 4.1 in podukrep 4.2.

Za potrebe ekonomske analize stroškov in koristi naložbe s širšega družbenega vidika so upoštevani stroški naložbe v postavitev »vzorčne kmetije« in nekateri ocenjeni prihodki (koristi) ter stroški družbene skupnosti, gospodarskih subjektov, kmetij in prebivalstva, ki se nanašajo na predvideno investicijo. Ker je referenčno obdobje za ostale storitve do 15 let, je prikaz koristi in stroškov širše družbene skupnosti v zvezi z naložbo izdelan za 15 let.

Plan koristi in odhodkov je izdelan v dveh variantah: »z« in »brez« investicije.

Zaradi poenostavitve in boljše preglednosti so v projekciji za varianto »z« investicijo prikazani le nekateri na novo nastali prihodki in odhodki širše družbene skupnosti, povzročeni z aktiviranjem obravnavane investicije, varianta »brez« investicije pa seveda ne prinaša širši skupnosti nobenih dodatnih prihodkov niti stroškov.

Opredelitev družbenih koristi

Družbene koristi projekta smo ovrednotili na osnovi prihodkov oz. koristi za prebivalstvo, kmetijska gospodarstva, podjetja, občino, regijo in državo. Del opredeljenih družbenih koristi, ki smo jih lahko finančno ovrednotili, so prav tako uporabljeni pri izračunu ekonomske neto sedanje vrednosti (ENSV) in ekonomske interne stopnje donosnosti (EISD).

Pri investiciji v postavitve »vzorčne kmetije« bo prišlo do mnogih koristi, največje koristi pa bodo imeli kmetijska gospodarstva oziroma kmetje, ki živijo na območju občin, v katerih živijo prebivalci madžarske narodne skupnosti. S pogleda širše družbene skupnosti pričakujemo sledeče učinke investicije:

Izboljšana izobrazba kmetovalcev na projektnem območju

Z izvajanjem izobraževanja s področja proizvodnje, predelave in trženja kmetijskih proizvodov, bodo kmetovalci na območju bivanja madžarske narodne skupnosti izboljšali svoja znanja, ki bodo pripomogla k izboljšanju njihove proizvodnje na kmetijah. Izboljšanje proizvodnje na kmetijah pričakujemo v različnih smereh:

- Izboljšanje obstoječe tehnologije proizvodnje,
- Uvajanje novih tehnologij v obstoječo proizvodnjo,
- Uvajanje novih proizvodov na kmetijo,
- Uvajanje predelave in dodelave kmetijskih proizvodov na kmetijo,
- Uvajanje dopolnilne dejavnosti na kmetije,
- Uvajanje novih pristopov k trženju proizvodov s kmetije,
- Uvajanje neposrednega trženja proizvodov s kmetije,
- Uvajanje inovativnega pristopa k vodenju proizvodnje in predelave na kmetijah.

Na osnovi pridobljenega novega znanja na kmetijah se bosta izboljšala proizvodnja in ekonomičnost proizvodnje. Ekonomičnost proizvodnje se bo odražala na eni strani kot dvig prodajnih cen proizvodov in izdelkov in na drugi strani kot zniževanje stroškov proizvodnje.

Z izboljšano izobrazbeno strukturo kmetovalcev na projektnem območju se bo izboljšal dohodkovni položaj kmetij in s tem bo večja možnost zaposlovanja na kmetijah, kar bo tudi vplivalo na zmanjševanje brezposelnosti prebivalcev v tem območju.

Povečan obseg ekološke proizvodnje na projektnem območju

S spodbujanjem ekološke proizvodnje na območju madžarske narodne skupnosti bomo povečali naravi prijazno proizvodnjo na kmetijah, zmanjšali obremenjenost okolja s škodljivimi izdelki in povečali ponudbo ekološke hrane v tem območju.

Izboljšana organiziranost in prepoznavnost kmetijske proizvodnje na projektnem območju

S spodbujanjem organiziranosti in promocije kmetijske proizvodnje na območju madžarske narodne skupnosti se bo izboljšala prodaja pridelkov in izdelkov s tega območja ter prepoznavnost tega območja. Prepoznavnost območja se bo izboljšala s področja ponudbe kvalitetnih kmetijskih proizvodov, ponudbe tradicionalnih izdelkov ter prepoznavnosti lokalne kulinarike in običajev. Z izboljšanjem organiziranosti in prepoznavnosti območja se bo:

- povečala prodaja pridelkov in izdelkov s kmetij,
- povečal prihod turistov na to območje kar bo vplivalo na več nočitev in večjo porabo turistov na tem območju,
- izboljšala se bo identiteta prebivalcev madžarske narodne skupnosti.

Pridobitev prostora za prireditve, druženje ter trženje kmetijskih pridelkov in izdelkov

Z ureditvijo informacijskega in razvojnega središča se bo uredil prostor za različne prireditve, druženje ter trženje kmetijskih pridelkov in izdelkov. Preko tako urejenega centra bodo imela kmetijska gospodarstva možnost za promocijo in prodajo svojih pridelkov in izdelkov.

Poseljenost, urejenost podeželja in kakovost bivanja na programskem območju

Izboljšanje urejenosti podeželja in kakovosti bivanja bo vplivalo na večji interes bivanja na tem območju. S tem se bo zmanjšalo odseljevanje prebivalstva s tega območja in ustvarili se bodo boljši pogoji za bivanje madžarske narodne skupnosti na tem območju.

Druge družbene koristi, ki jih ne moremo finančno ovrednotiti

- Povečana prepoznavnost območja kjer živi madžarska narodna skupnost.
- Dvig kakovosti življenjskega standarda, ki se kaže v boljšem varovanju zdravja, izboljšanje življenjskih pogojev v podeželski skupnosti.
- Ugodnejši pogoji za razvoj podjetništva na kmetijah in na podeželskem območju
- Ohranitev in rast prebivalstva, izboljšanje starostne strukture prebivalstva
- Zmanjšanje razlik v stopnji razvitosti z drugimi okolji v državi.

Finančna ocena vpliva na kmečko in tudi celotno prebivalstvo na projektnem območju

Predvidena investicija bo v veliki meri vplivala na izboljšanje izobrazbene strukture, organiziranost, prepoznavnost in s tem tudi na ekonomsko stanja predvsem kmečkega prebivalstva in tudi delno na drugo prebivalstvo na območju bivanja madžarske narodne skupnosti. Ocenjujemo, da bo ta ekonomski učinek v višini 670.000 € na leto po izvedbi investicije.

Ocena odhodkov družbene skupnosti v zvezi s projektom:

V zvezi z zgoraj naštetimi dodatnimi prihodki (koristi) ne bodo nastali dodatni stroški oziroma smo jih že odšteli pri ugotavljanju družbenih koristi.

Ekonomska donosnost naložbe

Po vključitvi ostalih finančno ovrednotenih prihodkov in stroškov, ki jih obravnavana investicija povzroči v širši družbeni skupnosti je rezultat drugačen. Ekonomska neto sedanja vrednost je pozitivna in znaša 725.697 €. Ekonomska interna stopnja donosnosti večja od 5% in znaša 7,626 %.

Podrobni izračuni so podani v prilogi: Finančni del investicijskega programa.

10. ANALIZA TVEGANJA IN ANALIZA OBČUTLJIVOSTI ZA VSAKO VARIANTO

Pri vrednotenju so bila za vsako varianto definirana in upoštevana naslednja tveganja:

Varianta »z« investicijo:

- Neuspešna prijava na razpis in neodobritev sredstev državnega proračuna
- Uspešnost izvedbe javnega razpisa za izvedbo del
- Pravočasna izvedba investicije.

Varianta »brez« investicije:

- Neustrezna urejenost okolice in s tem propadanje objektov
- Nevarnost poškodbe ljudi zaradi neurejene infrastrukture.

Pri izvedbi analize občutljivosti naložbe smo analizirali vpliv zmanjševanja prihodka, povečevanje stroškov in povečanje stroškov investicije za 10 % ter 20 %. Ugotovili smo, da je pri vseh variantah rezultatov interna stopnja donosa pozitivna. V analizi smo ugotovili, da je ekonomičnost investicije bolj občutljiva na zmanjšanje prihodka kot na povečanje stroškov investicije.

Podrobni izračuni so podani v prilogi: Finančni del investicijskega programa.

11. OPIS MERIL IN UTEŽI ZA IZBIRO OPTIMALNE VARIANTE

Predinvesticijska zasnova predstavlja varianto oz. scenarij »brez projekta«, ki predstavlja ohranjanje obstoječega stanja in varianto »s projektom«.

V nadaljevanju prikazujemo merila s katerimi se presoja izbor najprimernejše variante skladno z Uredbo o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Ur. l. RS, št. 60/6, 54/10, 27/16).

Finančna merila

S finančnimi merili se ugotavlja upravičenost projekta s stališča investitorja oziroma upravljavca projekta. Osnova za izračun finančnih meril za ugotavljanje učinkovitosti investicije je finančna analiza investicije, v našem primeru vsake posamezne variante »z investicijo«. Pri izračunu dinamičnih meril se uporablja metoda diskontiranja.

Finančna merila, ki so bila v okviru variante »s projektom« preučena, so:

- Finančna neto sedanja vrednost (FNPV),
- Finančna interna stopnja donosnosti (FRR),

	Kazalnik	Vrednost
Finančna merila	Neto sedanja vrednost	-6.352.429
	Relativna NSV %	-74,862
	Interna stopnja donosnosti	0,00

Na podlagi predstavljenih finančnih kazalnikov se ugotavlja, da investicija s strani prijavitelja projekta finančno ni utemeljena.

Ekonomska merila

Z ekonomskimi oziroma družbenoekonomskimi merili pri izračunu upravičenosti projekta ugotavljamo učinke, ki jih projekt oz. varianta »z investicijo« prinaša ne samo upravljavcu, temveč tudi drugim ekonomskim in preostalim subjektom. Ekonomska merila poleg neposrednih učinkov (stroškov in koristi) vključujejo tudi posredne vplive na družbo kot celoto (na primer vpliv na okolje, varnost in zdravje).

Osnova za izračun ekonomskih meril je ekonomska analiza (ekonomski tok). Pri izračunih dinamičnih meril uporabljamo metodo diskontiranja. Ekonomska naložbena merila so:

- Ekonomska neto sedanja vrednost (ENPV),
- Ekonomska interna stopnja donosnosti (ERR),

	Kazalnik	Vrednost
Ekonomska merila	Ekonomska NSV	725.697
	Relativna NSV %	13,54
	Ekonomska stopnja donosa	7,626

Na podlagi ekonomskih meril se ugotavlja, da je varianta »z investicijo« najbolj optimalna varianta.

Podrobni izračuni so podani v prilogi: Finančni del investicijskega programa.

12. PRIMERJAVA VARIANT S PREDLOGOM IN UTEMELJITVIJO IZBIRE OPTIMALNE VARIANTE

Ker bo varianta »z investicijo« v operacijo Ustanovitve in delovanje »vzorčne kmetije« z namenom spodbujanja kmetijstva na programskem območju pripomogla k ohranjenosti kmetijske dejavnosti in s tem prispevala k izboljšanju ekonomskih razmer in poseljenosti na širšem projektnem območju, je bila ta varianta izbrana kot optimalna. Na podlagi podanih dejstev in ocene, da je investicija tehnično, finančno in organizacijsko izvedljiva na način, kot je zamišljena, je izbrana varianta »z investicijo«.

Izračun donosnosti obravnavane investicije, ki je bila izračunana na osnovi stroškov in prihodkov investicije z vidika investitorja, je ob zahtevani 5 % diskontni stopnji, pokazala negativno finančno donosnost predmetne naložbe. Tak rezultat je tudi pričakovan, ker pri predvideni investiciji ima investitor samo dodatne stroške.

Po vključitvi ostalih finančno ovrednotenih prihodkih in stroškov, ki jih obravnavana investicija povzroči v širši družbeni skupnosti je rezultat drugačen. Ekonomska neto sedanja vrednost je pozitivna in ekonomska interna stopnja donosnosti večja od 5 %.

Zaradi pričakovanih družbenih koristi investicije, ki bodo okrepile socialno-ekonomski položaj madžarske narodne skupnosti in programskega območja, je varianta »z investicijo« sprejemljiva in smiselna varianta. Realizacija investicije bo zmanjšala potrebo po večanju socialnih in drugih transferjev države na programskem območju.